

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds
voor de Betonproductenindustrie

Postbus 9251
1006 AG Amsterdam
www.betonpensioen.nl

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds
voor de Betonproductenindustrie

Jaarverslag 2007

JAARVERSLAG

20

07

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Karakteristieken van het pensioenfonds	
Doelstelling	5
Profiel van de organisatie	5
Statutaire organen	5
Commissies, adviseurs	7
Vertegenwoordigingen	9
Kerncijfers	10
Omvang van het fonds	11
Verslag van het bestuur	13
Bestuursbesluiten en gevoerde beleid	13
Goed pensioenfondsbestuur	16
Integere bedrijfsvoering	16
Intern toezicht, verantwoordingsorgaan en deelnemersraad	17
Ontwikkelingen in de bedrijfstak	17
Pensioenregeling en toeslagbeleid 2007	17
Pensioenregeling en toeslagbeleid 2008	19
Risicoparagraaf	19
Beleggingsrisico	19
Actuariële risico's	20
Operationele risico's	20
Vooruitzichten	21
Pensioenontwikkelingen	22
Beleggingen	26
Marktontwikkelingen	26
Beleggingen in het verslagjaar	27
Rendement van de belegginsportefeuille	28
Z-score over 2007	31
Maatschappelijk verantwoord beleggen	31
Financiële paragraaf	32
Samenvatting van de financiële positie van het fonds	32
Achtergrond en oorzaken van de ontwikkelingen in de financiële gegevens	32
Resultaat boekjaar	32
Stand van de voorzieningen en reserves	33

Jaarrekening 2007	35
Balans per 31 december 2007 (na verdeling)	36
Rekening van baten en lasten over 2007	37
Toelichting	38
Grondslagen voor balanswaardering en resultaatbepaling	39
Kasstroomoverzicht	52
Niet in de balans opgenomen verplichtingen per 31 december 2007	53
Toelichting op de balans per 31 december 2007	54
Toelichting op de rekening van baten en lasten over het boekjaar 2007	59
Overige gegevens	63
Statutaire bestemming van het saldo van baten en lasten	63
Verklaring van de actuaris	64
Verklaring van de accountant	66
Gebeurtenissen na balansdatum	67
Slotwoord	68
Verklarende woordenlijst	69

Voorwoord

Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag 2007 van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie.

Het jaarverslag is verdeeld in karakteristieken, een verslag van het bestuur, een jaarrekening en overige gegevens.

In karakteristieken geven wij de samenstelling van het bestuur, de kenmerken van de regeling, belangrijke ontwikkelingen, profiel van de organisatie en de kerncijfers weer. In het verslag van het bestuur informeren wij u over de beleidsmatige zaken die in 2007 hebben gespeeld, zowel op het gebied van pensioenen als op het gebied van beleggingen. In de jaarrekening presenteren wij het fondsvermogen en de mutaties daarin gedurende 2007 alswel een toelichting over de grondslagen voor de waardering en de mutaties in de beleggingsportefeuille. In overige gegevens geven wij de actuariële verklaring, de accountantsverklaring alswel gebeurtenissen na balansdatum met belangrijke financiële gevolgen voor het fonds weer.

Korte schets inhoud

Het jaar 2007 is voor pensioenfonds en een jaar met veel wijzigingen, zoals de introductie van de Pensioenwet, het Financieel Toetsingskader, pensioen fund governance, nieuwe verslagstaten, een nieuwe richtlijn voor de jaarverslaggeving en DNB-richtlijnen met betrekking tot alternatieve beleggingen, de toeslagenmatrix, (waardering van) herverzekerde verplichtingen en de continuïteitsanalyse. Ook de Autoriteit Financiële Markten is actief op het gebied van gedragstoezicht en communicatie. Voor alle pensioenfonds en geldt nu ook de verplichting tot het opmaken van een jaarrekening en jaarverslag overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW.

4

Deze ontwikkelingen zullen ook van invloed zijn op de verslaggeving over het jaar 2007.

De belangrijkste wijzigingen in dit jaarverslag ten opzichte van die van vorig jaar zijn:

- › Als extra onderdeel is 'de karakteristieken van het bedrijfstakpensioenfonds' toegevoegd. De samenstelling van het bestuur en de kerncijfers zijn in dit onderdeel opgenomen.
- › In het verslag van het bestuur is een indeling opgenomen voor de bestuursbesluiten, de diverse ontwikkelingen, vooruitzichten alswel nadere verbijzondering in de vorm van 'paragrafen'.
- › De waardering van de pensioenverplichtingen op actuele waarde is toegevoegd. RJ610 (nieuw) kwalificeert dit als een stelselwijziging. In de jaarrekening wordt gebruik gemaakt van de overgangsbepaling om bij de eerste toepassing van RJ610 (nieuw) de effecten in het vermogen per 1 januari 2007 te vermelden, zonder aanpassing van vergelijkbare cijfers.

Het bestuur stelde het jaarverslag 2007 en de daarbij behorende staten voor De Nederlandsche Bank vast op 6 juni 2008.

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie

6 juni 2008,

Mevrouw J.W.M. Wiegers, voorzitter
De heer G.W. van der Peijl, secretaris

Karakteristieken van het pensioenfonds

Doelstelling

Het fonds heeft tot doel uitvoering te geven aan het pensioenreglement, zoals dat geldt voor de aangesloten ondernemingen.

De regeling van het fonds heeft het karakter van een uitkeringsovereenkomst. Afhankelijk van het salaris en de diensttijd wordt een bepaalde aanspraak op een uitkering opgebouwd. Zowel het langlevensrisico als het beleggingsrisico liggen bij het fonds.

Verplichtstelling

Verplicht tot deelneming aan de regeling zijn werknemers en werkgevers die vallen onder de werkingsfeer van de CAO van de Betonproductenindustrie. De pensioenen worden gefinancierd door het heffen van een premie welke gezamenlijk door de werkgever en de werknemer wordt gedragen.

Profiel van de organisatie

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie, statutair gevestigd te Amsterdam is opgericht op 28 juni 1957. De laatste statutenwijziging was op 31 december 2006.

De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41199582. Het fonds is een bedrijfstakpensioenfonds en is aangesloten bij de koepelorganisatie Vereniging van Bedrijfstakpensioenfondsen.

Statutaire organen

Bestuur

Het bestuur bestaat uit acht leden, vier van werknemerszijde en vier van werkgeverszijde. Zij worden benoemd door cao-partijen, de organisaties die het fonds hebben opgericht. De functies van voorzitter en secretaris van het bestuur worden bekleed voor de periode van een jaar. De werkgeversorganisatie en de werknemersorganisaties leveren beurtelings de voorzitter. De werkgevers worden vertegenwoordigd door de Bond van Fabrikanten van Betonproducten in Nederland (BFBN). De werknemers worden vertegenwoordigd door de volgende vakorganisaties:

- › FNV Bondgenoten;
- › CNV BedrijvenBond;
- › De Unie vakbond voor industrie en dienstverlening.

Bestuursleden mogen alleen worden benoemd als De Nederlandsche Bank (DNB) geen bezwaar heeft gemaakt. Naar het oordeel van DNB moeten de personen die het beleid van een pensioenfonds (mede) bepalen voldoende deskundig zijn met het oog op de belangen van de (gewezen) deelnemers en overige belanghebbenden. De bestuursleden worden daarom getoetst op deskundigheid. Daarbij wordt zowel gekeken naar de individuele deskundigheid als naar het collectief. Het bestuur heeft aanvullend hierop een eigen deskundigheidsplan vastgesteld waarin de eisen die aan de bestuursleden worden gesteld, zijn vastgelegd. Ook heeft het fonds een gedragscode voor haar bestuursleden in het kader van goed en integer bestuur. Een externe compliance officer ziet er op toe dat een ieder handelt conform de gedragscode.

Het bestuur bepaalt het dagelijks beleid van het fonds en draagt zorg voor de handhaving en uitvoering van de statuten en reglementen. Het uitgangspunt hierbij is dat dit gebeurt door een evenwichtige en zorgvuldige afweging van de belangen van alle belanghebbenden. Het bestuur laat zich bij het maken van beleid ondersteunen door rapportages, gemaakt door of in samenspraak met externe deskundigen. Het bestuur ziet er op toe dat de uitvoering voldoet aan de gestelde eisen van de externe toezichthouders, te weten De Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten.

Het bestuur heeft uitsluitend bevoegdheden conform de statuten en reglementen van het fonds, overeenkomstig de vastlegging in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN).

De samenstelling van het bestuur per einde 2007 is als volgt:

namens werkgevers:

Leden:

De heer E. Elsinga
De heer J.C. Blom
De heer G.W. van der Peijl (voorzitter) (bc)
De heer G.A. Hack (bc)

Plaatsvervangende leden:

vacature
vacature
vacature
vacature

Alle (plaatsvervangende) werkgeversleden zijn aangewezen door de Bond van Fabrikanten van Betonproducten in Nederland (BFBN).

namens werknemers:

Leden:

Mevrouw J.W.M. Wieggers (secretaris) (bc) 1)
De heer H. Korthof 1)
De heer M.H. Hietkamp 2)
De heer E.J. Jansen (bc) 3)

Plaatsvervangende leden:

vacature 1)
vacature 1)
De heer R. Vlietman 2)
De heer I. Slikkerveer 3)

bc) Lid beleggingscommissie

De (plaatsvervangende) werknemersleden zijn aangewezen door:

- 1) FNV Bondgenoten
- 2) CNV BedrijvenBond
- 3) De Unie

6

Mutaties in 2007

De heer Korthof is benoemd in de bestaande vacature van werknemerslid.

Deelnemersraad

De deelnemersraad is sinds 2007 actief en bestaat uit tenminste vier leden en maximaal acht leden. De leden van de deelnemersraad worden benoemd door het bestuur. De deelnemersraad vergadert tenminste twee keer per jaar met het bestuur. Tijdens deze vergaderingen worden de aangelegenheden aan de orde gesteld waarover het bestuur en/of de deelnemersraad overleg wenselijk acht. Naast de gezamenlijke vergaderingen komt de deelnemersraad tenminste tweemaal per kalenderjaar en in ieder geval voorafgaande aan een bestuursvergadering bijeen. De deelnemersraad adviseert het bestuur desgevraagd of uit eigen beweging over aangelegenheden die het fonds betreffen.

Per 31 december 2007 bestond de deelnemersraad uit:

Dhr. L.J.H. Coenen
Dhr. J.J. Boks
vacature
vacature

Per januari 2008 zijn alle vacatures opgevuld. Hierbij is de deelnemersraad uitgebreid tot acht leden.

Vergoeding voor bestuur en deelnemersraad

De leden van het bestuur ontvangen vacatiegeld en een reiskostenvergoeding, evenals de leden van de deelnemersraad. Over het jaar 2007 is aan vergoedingen een totaalbedrag van € 63.000 uitgekeerd (in 2006: € 34.000). De stijging van het bedrag is te verklaren doordat de bestuursleden in 2007 aanzienlijk meer dagdelen hebben vergaderd dan in 2006.

Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan is aan het eind van het verslagjaar nog niet actief en zal zijn samengesteld uit een deelnemer, een gepensioneerde en een aangesloten werkgever. De deelnemer en de gepensioneerde worden uit de deelnemersraad gekozen. Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd. Tevens legt het bestuur verantwoording af over de naleving van de Principes van goed pensioenfondsbestuur. Het bestuur heeft het reglement van het verantwoordingsorgaan in het verslagjaar vastgesteld. In de loop van 2008 zal het verantwoordingsorgaan actief worden.

Intern toezicht

Er is gekozen voor intern toezicht door een visitatiecommissie. Deze zal eens in de drie jaar de wijze waarop de uitvoering van de regeling wordt bestuurd en aangestuurd en de wijze waarop wordt omgegaan met de risico's op de langere termijn beoordelen. Het bestuur heeft het reglement voor de visitatiecommissie in het verslagjaar vastgesteld. In 2008 zal een partij worden gekozen die de leden van de visitatiecommissie zal voordragen aan het bestuur.

Commissies en adviseurs

Beleggingscommissie

Deze commissie bestaat uit twee vertegenwoordigers van werkgeverszijde en twee vertegenwoordigers van werknemerszijde vanuit het bestuur. De commissie wordt maandelijks op de hoogte gehouden van de tussentijdse aanpassingen op beleggingsgebied (over- en onderwegingen). Daarnaast houdt de commissie zich bezig met het adviseren van het bestuur over het beleggingsbeleid en het voorbespreken van het beleggingsplan voor het volgende jaar. De commissie kijkt naar de ontwikkelingen op korte- en lange termijn. De commissie wordt ondersteund door een externe adviseur, namelijk de heer P.C. van Aalst van Strategeon Investment Consultancy BV. Het bestuur blijft (eind)verantwoordelijk voor het te voeren beleggingsbeleid.

Pensioenwet- en communicatiecommissie

Deze commissie – die vooralsnog een tijdelijk karakter heeft - bestaat uit twee vertegenwoordigers van werkgeverszijde en twee vertegenwoordigers van werknemerszijde vanuit het bestuur. De commissie bereidt voor het bestuur beslissingen voor met betrekking tot de Nieuwe Pensioenwet en communicatieaspecten. De leden zijn momenteel dezelfde als de leden van de beleggingscommissie.

Compliance officer

Het bestuur heeft KPMG Integrity & Investigation Services benoemd tot compliance officer van het fonds.

Adviserend actuaris

Het fonds wordt bijgestaan door een externe adviserende actuaris, te weten de heer H. Zaghdoudi van Watson Wyatt Worldwide.

Waarmerkend actuaris

De waarmerkend actuaris is de heer H.J.W. van Gemert van Watson Wyatt Worldwide.

Accountant

Het bestuur heeft KPMG Accountants NV als accountant belast met de controle van de jaarrekening van het fonds. De heer M.J. Vredenduin vertegenwoordigt KPMG bij de bestuursvergadering van het fonds.

Uitvoeringsorganisatie

Het bestuur van het fonds heeft de dagelijkse uitvoering van de werkzaamheden uitbesteed aan een uitvoeringsorganisatie (=administrateur). Deze werkzaamheden betreffen pensioenadministratie en bestuursondersteuning. Uitgangspunt is dat het bestuur, conform de eisen van de Pensioenwet, verantwoordelijk blijft voor de juiste uitvoering van de uitbestede taken. De administratie en het secretariaat van het fonds zijn uitbesteed aan Syntrus Achmea Pensioenbeheer. De voorwaarden van de uitbesteding

zijn vastgelegd in een mantelovereenkomst en een pensioenbeheerovereenkomst. Vastgelegd zijn de specifieke werkzaamheden die Syntrus Achmea Pensioenbeheer voor het fonds verricht, onderverdeeld in administratieve, financiële, secretariële, actuariële, juridische en overige werkzaamheden. De administrateur ondersteunt het bestuur met rapportages over verschillende aangelegenheden. Syntrus Achmea Pensioenbeheer verstrekt SAS70-rapportages.

Vermogensbeheer

Het beheer van het fondsvermogen (met uitzondering van vastgoed) is opgedragen aan F&C Netherlands BV. De voorwaarden zijn vastgelegd in een vermogensbeheerovereenkomst met serviceafspraken over het niveau van de dienstverlening. Aan F&C is de bevoegdheid verleend alle beleggingstransacties aan te gaan zoals opgenomen in de overeenkomst. F&C stelt jaarlijks een beleggingsplan op dat ter goedkeuring aan het bestuur wordt voorgelegd. In het beleggingsplan wordt onder meer voor elke beleggingscategorie het percentage van het totaal belegde vermogen vastgesteld en de toegestane marges. F&C belegt een deel van het vermogen via derden (momenteel State Street Global Advisors). Het beheer van de beleggingen in vastgoed is door het bestuur opgedragen aan Syntrus Achmea Vastgoed. Ook Syntrus Achmea Vastgoed stelt jaarlijks een beleggingsplan op dat ter goedkeuring aan het bestuur wordt voorgelegd. In het najaar van 2007 heeft het bestuur besloten om vanaf 2008 te gaan participeren in het Europees Vastgoed Fonds van Schroders.

Adressen adviseurs

Adviseur van de beleggingscommissie:

Strategeon Investment Consultancy BV
Postbus 59366
1040 KJ Amsterdam

Adviserend actuaris:

Watson Wyatt Worldwide
Postbus 780
1440 AT Purmerend

Waarmerkend actuaris:

Watson Wyatt Worldwide
Prof. E.M. Meijerslaan 5
1183 AV Amstelveen

Accountant:

KPMG Accountants NV
Burg. Rijnderslaan 10-20
1185 MC Amstelveen

Uitvoeringsorganisatie:

Syntrus Achmea Pensioenbeheer
Molenwerf 2-8
1014 AG Amsterdam

Vermogensbeheerders:

F&C Netherlands BV
Postbus 75471
1070 AL Amsterdam

Syntrus Achmea Vastgoed
Postbus 59347
1040 KH Amsterdam

Vertegenwoordigingen

Raad van Afgevaardigden Stichting PVF Nederland

In de Raad van Afgevaardigden van Stichting PVF Nederland hebben namens de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie zitting:

werkgeversvertegenwoordiger:

De heer G.A. Hack

werknemersvertegenwoordiger:

Mevrouw J.W.M. Wiegers

Het fonds is lid van de Vereniging van Bedrijfstakpensioenfondsen (VB).

Bestuursorganen beleggingsfondsen

Het fonds werd in het verslagjaar in de bestuursorganen van de Stichting Gemeenschappelijk Vastgoedfonds I, II en IV, de Stichting PVF Kantorenfonds van Achmea Vastgoed B.V. vertegenwoordigd door:

werkgeversvertegenwoordiger:

De heer G.A. Hack

werknemersvertegenwoordiger:

Mevrouw J.W.M. Wiegers

Het fonds werd in het verslagjaar in de bestuursorganen van de Stichting Zakelijke Hypothekenfonds en de Stichting PVF Particuliere Hypothekenfonds van Achmea Vastgoed B.V. vertegenwoordigd door:

De heer G.A. Hack (voor de hypothekenfondsen geldt maar 1 afgevaardigde).

Kerncijfers

	2007	2006	2005
Ondernemingen en deelnemers (aantallen)			
Aangesloten ondernemingen	244	243	238
Deelnemers 1	8.048	8.612	8.786
waarvan onder meer:			
- arbeidsongeschikten	656	716	795
- vut-ers	563	584	592
- FVP-ers	80	122	175
Gewezen deelnemers	27.940	27.948	29.113
Gepensioneerden / pensioentrekkenden (stand)	5.818	5.806	5.799
Premies en uitkeringen (x € 1.000,-)			
Premies 2	20.714	21.201	27.092
Pensioenuitkeringen (stand)	6.781	6.142	5.688
Beleggingen (bedragen x € 1.000,-)			
Belegd vermogen (actuele waarde)	424.090	396.482	360.537
Opbrengst uit vermogen	10.817	32.540	46.739
Performance	3,0	9,3	15,1
Reserves en voorziening op FTK basis (bedragen x € 1.000,-)			
Voorziening pensioenverplichtingen	259.645	264.451	
Algemene reserve	96.151	72.097	
Weerstandsreserve	69.137	66.057	
Dekkingsgraad volgens FTK Principes(%)³	163,7	152,0	
Reserves en voorziening op APP basis (bedragen x € 1.000,-)			
Voorziening pensioenverplichtingen		254.533	245.646
Algemene reserve		69.565	41.704
Weerstandsreserve		78.501	74.208
Dekkingsgraad op APP basis (%)³		158,1	147,0
Resultaat (bedrag x € 1.000,-)			
Resultaat boekjaar	21.962	37.118	34.606
Pensioenregeling voor deelnemers geboren vóór 01-01-1950			
Opbouw per jaar	1,75%	1,75%	1,75%
Franchise	20.045	19.652	19.652
Minimum pensioengrondslag	2.472	2.423	2.423
Maximum pensioengrondslag	24.972	24.196	23.935
Premie per jaar tot de minimum pensioengrondslag	13%	13%	13%
- waarvan werknemersdeel`	4,3%	4,3%	4,3%
Pensioenregeling voor deelnemers geboren ná 01-01-1950			
Opbouw per jaar	2,0%	2,0%	1,75%
Franchise	15.300	15.000	19.652
Minimum pensioengrondslag	-	-	2.423
Maximum pensioengrondslag	29.717	28.848	23.935
Premie per jaar	22,4%	22,4%	13%
- waarvan werknemersdeel	6,13%	6,13%	4,3%

10

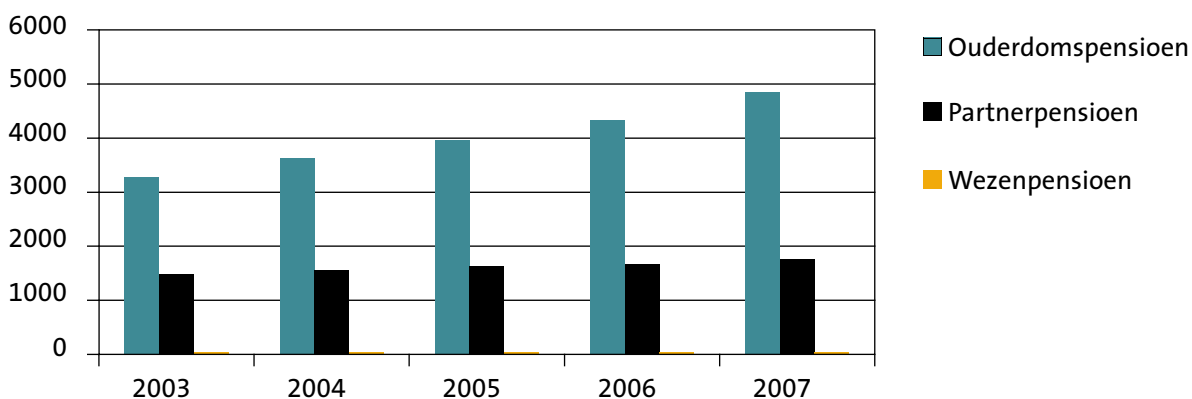
- 1) De afname van het aantal deelnemers wordt verklaard doordat een groep deelnemers die alleen voor de minimum pensioengrondslag deelnam, nu niet meer deelneemt. Dit geldt vanaf 1 januari 2006, maar is pas in 2007 (met terugwerkende kracht) verwerkt.
- 2) Premies 2005 is inclusief anderhalf jaar aan prepensioenpremie. De premie is in 2007 t.o.v 2006 afgenomen door de onder punt 1 genoemde afname van het aantal deelnemers.
- 3) De dekkingsgraad van een pensioenfonds geeft de mate aan waarin het belegd vermogen (tegen actuele waarde) toereikend is voor het nakomen van de verplichtingen. Op APP (Actuariële Principes Pensioenfonds, dit hanteerde het fonds tot en met 2006) basis wil zeggen dat het belegd vermogen wordt vastgesteld onder aftrek van de weerstandsreserve. Bij de FTK principes (dit hanteert het fonds vanaf 2007) wordt het belegd vermogen vastgesteld onder aftrek van het vereiste vermogen. Dit vereiste vermogen is het minimale eigen vermogen waarbij volgens het FTK-model de kans dat er eind 2007 een tekort bestaat kleiner is dan 2,5%.

Omvang van het fonds

Pensioenen

In 2007 is aan periodieke pensioenuitkeringen € 6,7 miljoen verantwoord (in 2006: € 5,9 miljoen). De stijging van het uitgekeerde bedrag is een gevolg van de mutaties in het uitkeringenbestand. Er zijn namelijk 1.175 nieuwe pensioenuitkeringen ingegaan, terwijl er 357 uitkeringen zijn beëindigd wegens overlijden, er zijn 20 wezenuitkeringen afgelopen en zijn er 786 uitkeringen afgekocht. De nieuwe ingegane pensioenuitkeringen zijn gemiddeld hoger dan de beëindigde uitkeringen. Per einde 2007 was het aantal ingegane pensioenen en waren de totale jaarbedragen als volgt:

	Aantal pensioenen		Totaal jaarbedrag (bedragen € *1.000)	
	2007	2006	2007	2006
Ouderdomspensioen	3.654	3.636	4.855	4.329
Partnerpensioen	2.079	2.071	1.884	1.767
Wezenpensioen	85	99	42	46
Totaal	5.818	5.806	6.781	6.142

Eenmalige uitkeringen

Aan eenmalige uitkeringen werd in 2007 € 740.000 verantwoord tegen € 941.000 in 2006. Dit betreft afkoopsommen die werden uitbetaald in plaats van uitkeringen van kleine pensioenen.

Deelnemers

Het aantal (gewezen) deelnemers bedroeg op 31 december 2007 als volgt.

	2007	2006	2005	2004	2003
Deelnemers	8.048	8.612	8.786	8.921	9.223
Gewezen deelnemers (premievrije rechten)	27.940	27.948	29.113	30.485	31.726

Premievrije deelneming wegens arbeidsongeschiktheid

Ultimo 2007 namen 656 (2006: 716) deelnemers ten laste van het fonds deel wegens gehele of gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid. Deze premievrije deelnemers (pvd'ers) maakten eind 2007 8,2% (2006: 8,3%) uit van het totaal aantal deelnemers.

	2007	2006
Volledig arbeidsongeschikte deelnemers	500	544
Gedeeltelijk arbeidsongeschikte deelnemers	156	172
Totaal	656	716

Voortgezette deelneming

In 2007 hebben 643 (2006: 706) deelnemers na beëindiging van de verplichte deelneming hun pensioenopbouw voortgezet. Dit aantal kan als volgt worden verklaard:

	Stand ultimo 2007	Stand ultimo 2006	Premie in 2007 (x € 1.000,-)
Vervroegde uittredingsregeling	563	584	1.025
Fonds Voorheffing Pensioenverzekering (t.b.v. werkloze werknemers ouder dan 40 jaar met een loongerelateerde ww-uitkering)	80	122	52
Totaal	643	706	1.077

12

Vrijwillige verzekeringen

Aan het eind van 2007 waren voor 202 nog niet gepensioneerde werknemers vrijwillig pensioen-aanspraken verzekerd (ultimo 2006 waren dit er 175).

Aangesloten werkgevers

Het aantal aangesloten werkgevers bedroeg op 31 december 2007: 244 (2006: 243).

Van premiebetaling vrijgestelde werkgevers

Het aantal werkgevers dat (gedeeltelijk) is vrijgesteld van deelneming in en premiebetaling aan het fonds wegens een bijzondere pensioenvoorziening is 50. De portefeuille bestaat historisch gezien uit dispensaties ten behoeve van vier groepen, te weten het gehele personeel, het niet-productiepersoneel (administratief-, technisch- en commercieel-), het productiepersoneel en de individuele werknemers. Het niet-productiepersoneel vormt de grootste groep; deze groep is sinds de uitbreiding van de verplichtstelling in 1979 verplicht tot deelneming in de pensioenregeling.

Premie

De premie die in 2007 ten gunste van het boekjaar werd vastgesteld bedroeg in totaal ongeveer € 20,7 miljoen. Het premiebedrag kan als volgt worden gespecificeerd:

(bedragen x € 1.000,-)	2007	2006
Premie voor verplichte verzekering	19.527	19.955
Premie voor voortgezette verplichte verzekering	1.077	1.071
Premie voor vrijwillige verzekering	110	175
Totaal	20.714	21.201

De premie die in 2007 ten laste van het fonds werd vastgesteld bedroeg € 466.000,- (in 2006: € 551.720,-). Dit bedrag betreft de premie voor de premievrije deelnemers van het fonds.

Verslag van het bestuur

Bestuursbesluiten en gevoerde beleid

Hoofdlijnen

Het bestuur kwam gedurende het verslagjaar zes maal in vergadering bijeen. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste besluiten van het bestuur kort weergegeven.

De beleggingscommissie is in het verslagjaar acht maal bij elkaar gekomen. De beleggingscommissie heeft tot voornaamste taken: het adviseren van het bestuur over het vast te stellen beleggingsbeleid evenals het toezien op de uitvoering hiervan.

De pensioenwet- en communicatiecommissie is in het verslagjaar vijf maal bij elkaar gekomen. De commissie bereidt voor het bestuur beslissingen voor met betrekking tot de Pensioenwet en communicatieaspecten.

Vaststelling toeslagpercentage per 1 januari 2008

Het bestuur beoordeelt ieder jaar of de opgebouwde aanspraken en de ingegane pensioenen, gehoord de actuaris en de financiële positie van het fonds in aanmerking genomen, kunnen worden verhoogd.

De opgebouwde aanspraken en ingegane pensioenen worden jaarlijks aangepast aan de loonontwikkelingen in de bedrijfstak, voor zover de financiële positie van het fonds dit toelaat. In het referentietijdvak (oktober 2006 tot oktober 2007) zijn de lonen in de bedrijfstak structureel met 3,5% verhoogd.

Het bestuur heeft besloten om per 1 januari 2008 de aanspraken en de pensioenuitkeringen met eenzelfde percentage te verhogen. Het bestuur hecht er belang aan om te wijzen op het feit dat toeslag voorwaardelijk is en er geen recht op toeslag is en het ook voor de langere termijn niet zeker is of en in hoeverre toeslag zal plaatsvinden.

13

Overdracht van prepensioenkapitaal naar de VUT-stichting van de bedrijfstak

Het bestuur heeft besloten tot overdracht van het resterende prepensioenkapitaal naar de VUT-stichting van de bedrijfstak. De reden hiervan is dat de premie voor VUT en prepensioen steeds gezamenlijk is geheven, met als doel werknemers in staat te stellen vervroegd uit te treden.

Het Ministerie van Financiën heeft haar fiat gegeven op dit besluit en heeft meegedeeld dat de overdracht zonder heffing van schenkingsrecht kan plaatsvinden. Als voorwaarde geldt hierbij dat een eventueel vermogensoverschot c.q. de uitkering bij liquidatie van het VUT-fonds (bij afloop van de regeling in 2014) moet worden aangewend voor vervroeging van het ouderdomspensioen van de deelnemers in de bedrijfstak.

Wijziging van de verplichtstelling

In het verslagjaar is een aanpassing van de verplichtstelling aan het Ministerie van SZW voorgelegd. Het betreft uitbreiding van de verplichtstelling die samenhangt met de fusie met het prepensioenfonds.

Gelijkwaardigheidstoets

Op 17 oktober 2007 zijn alle (gedeeltelijk) gedispenseerde werkgevers van het Bpf Beton aangeschreven met het verzoek de gelijkwaardigheid van hun elders getroffen pensioenregeling per 1 januari 2006 aan te tonen. De meeste gedispenseerde werkgevers hebben inmiddels hun gelijkwaardigheid aangetoond. Wanneer de gelijkwaardigheid niet kan worden aangetoond kan het bestuur besluiten de vrijstelling in te trekken.

Beleid collectieve waardeoverdrachten

Het bestuur heeft eind 2007 een begin gemaakt met het opstellen van een beleid voor collectieve waardeoverdrachten. Begin 2008 wordt dit verder uitgewerkt waarbij rekening zal worden gehouden met de belangen van de bestaande deelnemers en de nieuwe toetreders. Tevens zal een afweging worden gemaakt in verband met aanpassingen van de dekkingsgraad. Het beleid zal er op gericht zijn om voor ingaande collectieve waardeoverdrachten een opslag te vragen voor de dekkingsgraad (over de afgelopen 12 maanden), met dien verstande dat ieder verzoek afzonderlijk op zijn merites wordt beoordeeld. Het bestuur maakt hierbij dan telkens een afweging, waarbij de belangen van de bestaande deelnemers en de nieuwe toetreders worden afgewogen. Het bestuur staat in beginsel positief tegen vergroting van het deelnemersbestand.

Een tweetal concerns hebben gevraagd om overdracht van de – inmiddels in ouderdomspensioen omgezette – prepensioenrechten naar hun gedispenseerde regeling. Het bestuur heeft besloten aan deze verzoeken mee te werken onder de voorwaarde dat de deelnemers er niet slechter op mogen worden. Bij de uitwerking van deze verzoeken is gebleken dat van een aantal gedispenseerde deelnemers de prepensioenrechten niet opgeboekt waren. Waar dit geconstateerd is, heeft begin 2008 een herstelactie plaatsgevonden. Voor de overige gedispenseerde ondernemingen die wel deelnamen aan de prepensioenregeling zullen de rechten zorgvuldig gecontroleerd worden.

Pensioenwet: aanpassing statuten en reglementen

Naar aanleiding van de introductie van de Pensioenwet zijn de pensioenreglementen en de statuten ingrijpend gewijzigd. De belangrijkste wijzigingen zijn de wijziging van de toetredingsleeftijd naar 21 jaar, de flexibilisering van de uitruil tussen ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen en de kapstokbepalingen voor de deelnemersraad, het verantwoordingsorgaan en het intern toezicht. Daarnaast is er in het reglement een hoofdstuk toegevoegd over informatieverstrekking. De belangrijkste bepaling uit dit hoofdstuk is de startbrief (binnen 3 maanden) aan nieuwe deelnemers, deze wijziging gaat in per 2008. Het uitvoeringsreglement – verplicht volgens de pensioenwet - is in 2008 vastgesteld. Al deze aanpassingen zijn vóórdat het bestuur deze heeft geaccordeerd, eerst gedegen voorbereid door de pensioenwet- en communicatiecommissie.

14

Gedragscode / compliance

Het fonds heeft al langere tijd een gedragscode waarin de regels en richtlijnen voor bestuursleden en andere betrokkenen zijn opgenomen. Deze regels en richtlijnen zijn ter voorkoming van conflicten tussen de belangen van het fonds en de privé-belangen van betrokkenen en ter voorkoming van het gebruik maken van vertrouwelijke informatie van het fonds voor privé-doeleinden. Een compliance officer controleert of de bestuursleden en andere betrokkenen de gedragscode naleven. De compliance officer heeft in het verslagjaar geen overtreding van de regels gevonden. Jaarlijks wordt door de bestuursleden de gedragscode getekend. Dit is ook dit jaar gebeurd.

Naleving wet- en regelgeving

Het bestuur is niet bekend met overtredingen van wet- en regelgeving.

Uitbesteding

Het bestuur heeft diverse malen overleg gevoerd met de uitvoeringsorganisatie over de dienstverlening overeenkomstig de service level agreement. Daarnaast heeft het bestuur op grond van zijn analyse van de SAS70-rapportage aanvullende vragen gesteld aan de uitvoeringsorganisatie over bepaalde aspecten van de kwaliteit van de beheersmaatregelen. Met ingang van 2007 voert een delegatie van het bestuur jaarlijks een evaluatiegesprek met de administrateur, de vermogensbeheerders en de actuaris. Deze gesprekken dragen er toe bij dat de dienstverlening zo optimaal mogelijk op de wensen van het bestuur kan worden afgestemd. Begin 2008 zijn deze gesprekken wederom gevoerd, waarbij ditmaal tevens een evaluatiegesprek met de adviseur van de beleggingscommissie heeft plaatsgevonden. Eind 2008 lopen de contracten met de administrateur en de vermogensbeheerders af. Deze zijn reeds pro-forma opgezegd. Het bestuur zal het jaar 2008 gebruiken voor een zorgvuldige heroverweging van de uitbesteding van de diensten op zowel administratief- als vermogensgebied.

Financieel beleid

Het bestuur voert een degelijk financieel beleid met enerzijds als doelstelling voldoende middelen op te bouwen om aan de verplichtingen (lees: de pensioenuitkeringen) te kunnen blijven voldoen en anderzijds om een stabiel premie- en toeslagbeleid te voeren. De inkomsten uit premies en de opbrengsten uit de beleggingen moeten voldoende zijn om de pensioenrechten van de deelnemers te waarborgen en de pensioenrechten van de huidige en van de toekomstige gepensioneerde te kunnen blijven betalen. Het bestuur kijkt hierbij kritisch naar de stijgende uitvoeringskosten en gaat hierover geregeld in discussie met de uitvoeringsorganisatie.

Incasso

In 2007 heeft het bestuur in iedere vergadering aandacht besteed aan het gevoerde beleid inzake incasso, teneinde wanbetalers en doorstarters in de sector adequaat te kunnen volgen. Het bestuur hanteert een strikt incassobeleid en wenst de incassotermijnen zo kort mogelijk te houden. Het bestuur behandelde in iedere vergadering de stand van de premieheffing en incasso en de rapportages over gefailleerde debiteuren. Het bestuur van het fonds zal het huidige incassobeleid voortzetten teneinde de financiële schade voor het pensioenfonds zoveel mogelijk te beperken. Kijkend naar de afgelopen jaren is de betalingsmoraal van de aangesloten werkgevers van het fonds over het algemeen goed te noemen.

Beleggingsbeleid

Aan het eind van het verslagjaar heeft het bestuur het beleggingsplan 2008 en de normportefeuille 2008 vastgesteld. Daarnaast heeft het bestuur in iedere vergadering de periodieke overzichten van de beleggingen en hun performance behandeld evenals de kwartaaloverzichten van de stand van de dekingsgraad. Het bestuur is voornemens om voor de nieuwe contractperiode een vermogensbeheerder aan te stellen die op een fiduciaire wijze het vermogen beheert. Doelstelling van het beleggingsbeleid is het behalen van een maximaal reëel lange termijn rendement ten behoeve van de deelnemers in het fonds. Het bestuur bepaalt welke risico's het fonds daarbij wil nemen, met inachtneming van de opbouw van het deelnemersbestand, de vereiste solvabiliteit en de wenselijkheid van stabiele premies.

15

Verklaring inzake de beleggingsbeginselen

Het bestuur heeft een verklaring inzake de beleggingsbeginselen opgesteld. Deze beschrijft beknopt de uitgangspunten van het beleggingsbeleid van het fonds. De verklaring is op de website van het fonds geplaatst.

Actuariële en bedrijfstechnische nota

Het bestuur heeft zijn beleid verwoord in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN). Algemene leidraad voor het uitvoeren van zijn beheerstaken is risicomijdend operationeel management. Het bestuur heeft in verband met de wijziging van de pensioenregeling als gevolg van de Wet VPL en de inwerking-treding van de Pensioenwet, besloten de ABTN te actualiseren. Hiertoe is eind 2007 een eerste opzet gemaakt en in het voorjaar van 2008 zal de nieuwe ABTN worden afgerond.

Jaarverslag

Het bestuur heeft in de vergadering van 1 juni 2007 het jaarverslag en het statenverslag 2006 goedgekeurd en vastgesteld. In dezelfde vergadering heeft het bestuur kennis genomen van de accountantsverklaring, de actuariële verklaring en het actuariële rapport. In een eerdere vergadering heeft een commissie vanuit het bestuur het verslag al nauwkeurig doorgelopen en tevens is het verslag besproken in de vergadering van de deelnemersraad. In de statuten is geen bepaling opgenomen omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten. Krachtens het besluit van het bestuur is het saldo van baten en lasten over 2006 verwerkt in de algemene reserve.

Deskundigheidsbevordering

Het bestuur heeft een deskundigheidsplan opgesteld. Dat plan is zodanig dat het bestuur als geheel over de vereiste deskundigheid beschikt. Ten minste éénmaal per jaar gaat het bestuur na of het bestuur de ontwikkelingen op pensioengebied voldoende volgt en of die deskundigheid nog steeds aanwezig is. In het afgelopen jaar is veel aandacht besteed aan de deskundigheidsbevordering van het bestuur. Het bestuur is hierbij uitgegaan van de eisen die zijn vastgelegd in het plan van aanpak deskundigheids-

bevordering van VB, OPF en UvB van 16 april 2007. Het bestuur heeft in het verslagjaar een aantal studiedagen gehouden om de deskundigheid op peil te houden. De hoofdonderwerpen waren hierbij de ALM-studie en de Pensioenwet.

Instellen van een klachten- en geschillencommissie

In de Principes voor goed pensioenfondsbestuur is onder meer bepaald dat het bestuur moet zorgen voor een adequate klachten- en geschillenprocedure. Naar aanleiding hiervan heeft het bestuur besloten een klachten- en geschillenreglement op te stellen, waaraan in 2008 de laatste hand wordt gelegd. Het bestuur heeft Syntrus Achmea verzocht de mogelijkheid van een onafhankelijke geschillencommissie werkzaam voor meerdere BPF'en te onderzoeken.

Communicatie

De communicatiecommissie heeft in 2007 een Communicatiebeleidsplan en een actieplan laten opstellen, welke door het bestuur zijn geaccordeerd. Het beleid is erop gericht om – alle wettelijke verplichtingen in acht nemend - voldoende informatie te verschaffen aan de achterban, zodat alle belanghebbenden weten waar zij aan toe zijn binnen de pensioenregeling. Er wordt naar gestreefd om het pensioenbewustzijn van de belanghebbenden te verhogen en om inzicht te geven in hun persoonlijke situatie. Het gebruik van heldere en begrijpelijke taal is hierbij een voorwaarde. In alle communicatie wordt verwezen naar de website voor de volledige informatie. Tevens zal jaarlijks extra aandacht worden besteed aan één specifiek thema.

In de eerste helft van 2007 zijn er bij een aantal grote werkgevers presentaties gehouden over de nieuwe regeling die sinds 2006 van kracht is. Dit is door de deelnemers over het algemeen als verhelderend ervaren.

In het voorjaar van 2008 is de rekenmodule gelanceerd. Hiermee kan worden uitgerekend hoe de pensioensituatie bij de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie wordt beïnvloed, wanneer men eerder stopt met werken.

16

50- Jarig bestaan van het fonds

In 2007 bestond het fonds 50 jaar. Het bestuur wilde dit niet ongemerkt voorbij laten gaan. Daarom is aan alle deelnemers en gepensioneerden een luxe isoleerkan gestuurd met het logo van het fonds. Dit gebaar werd door velen zeer op prijs gesteld.

Goed pensioenfondsbestuur

Wettelijk is geregeld dat een pensioenfonds maatregelen dient te treffen die goed pensioenfondsbestuur waarborgen. Met de invoering van de Pensioenwet per 1 januari 2007 zijn de STAR-principes voor goed pensioenfondsbestuur verankerd in het wettelijk kader. Deze 32 principes betreffen de onderdelen zorgvuldig bestuur, transparantie, openheid en communicatie, deskundigheid, verantwoording en intern toezicht.

Integere bedrijfsvoering

Het beleid van een fonds is gericht op een integere bedrijfsvoering. Deze verantwoordelijkheid is vastgelegd in artikel 143 van de Pensioenwet. Dit houdt onder meer in:

- › Adequate administratieve organisatie en interne controle (AO/IC) en risicobeheersing;
- › Analyse en beheersing van integriteitsrisico's;
- › Voorkomen van belangenverstremeling;
- › Duurzame beheersing van (financiële) risico's;
- › Eenmaal per drie jaar een continuïteitsanalyse.

Het bestuur heeft in het verslagjaar de laatste hand gelegd aan de invulling van de principes goed pensioenfondsbestuur. De keuzes die het bestuur heeft gemaakt bij de besturing van het pensioenfonds, de wijze waarop het bestuur verantwoording over het beleid aflegt en hoe het interne toezicht is vormgegeven, staan beschreven in een zogenoemd transparantiedocument. Het document is op de website van het fonds (www.betonpensioen.nl) geplaatst. Op de website staan tevens het jaarverslag en de reglementen.

Intern toezicht, verantwoordingsorgaan en deelnemersraad

Het bestuur van het fonds besteedt conform de Pensioenwet en de daarin opgenomen eisen voor goed pensioenfondsbestuur veel aandacht aan de opzet en inrichting van de organisatie, inclusief de interne beheersing. Reglementair is bepaald hoe het bestuur omgaat met de rol als bestuur en invulling geeft aan begrippen als goed bestuur, verantwoording en intern toezicht.

De deelnemersraad is sinds 2007 actief en bestaat uit tenminste vier leden en maximaal acht leden. De leden van de deelnemersraad worden benoemd door het bestuur. De deelnemersraad vergadert tenminste twee keer per jaar met het bestuur. Tijdens deze vergaderingen worden de aangelegenheden aan de orde gesteld waarover het bestuur en/of de deelnemersraad overleg wenselijk acht. Naast de gezamenlijke vergaderingen komt de deelnemersraad tenminste tweemaal per kalenderjaar en in ieder geval voorafgaande aan een bestuursvergadering bijeen. De deelnemersraad adviseert het bestuur desgevraagd of uit eigen beweging over aangelegenheden die het fonds betreffen.

Vanaf 2008 wordt het verantwoordingsorgaan (VO) actief. Het VO bestaat uit een vertegenwoordiging van deelnemers, gepensioneerden en werkgevers (iedere geleding brengt 1 lid in, in totaal bestaat het VO uit 3 leden). De beide vertegenwoordigers van de deelnemers en de gepensioneerden zitten tevens in de deelnemersraad. De verantwoording die het bestuur aflegt, is onderdeel van de jaarverslagcyclus en in dat kader wordt ook formeel overleg gevoerd tussen het bestuur en het VO. De opzet en inhoud van het jaarverslag zijn meer toegesneden op de verantwoordingswijze. In het jaarverslag over 2008 zal voor het eerst verslag gedaan van de bevindingen van het VO ten aanzien van het gevoerde beleid.

Voor het intern toezicht is gekozen voor een visitatiecommissie, die eens in de drie jaar de beleids- en bestuursprocedures en –processen, de checks and balances, de wijze waarop de uitvoering van de regeling wordt bestuurd en aangestuurd en de wijze waarop wordt omgegaan met de risico's op de langere termijn voor (de dekingsgraad van) het fonds beoordeelt. Deze commissie bestaat uit drie leden die door het bestuur worden benoemd. Leden van de visitatiecommissie mogen geen banden hebben met de bij het fonds betrokken werknemers- en werkgeversorganisaties, de administrateur, de actuaris en de accountant. De visitatiecommissie heeft als collectief een deskundigheid die ten minste vergelijkbaar is met de deskundigheid die door De Nederlandsche Bank wordt verlangd van het bestuur als collectief. De visitatiecommissie overlegt ten minste éénmaal per drie jaar met het voltallige bestuur. De visitatiecommissie kan het bestuur vragen frequenter te overleggen en andersom. De visitatiecommissie beoordeelt vooral de wijze waarop het bestuur zijn besluiten neemt, hoe het bestuur de kwaliteit van de adviseurs beoordeelt en hoe het bestuur toezicht houdt op de uitvoering van de pensioenregeling. De visitatiecommissie rapporteert schriftelijk aan het bestuur van het fonds. Het intern toezicht is opgenomen in de statuten en uitgewerkt in een apart reglement. In 2008 worden de leden van de visitatiecommissie benoemd.

Ontwikkelingen in de bedrijfstak

Pensioenregeling en toeslagbeleid in 2007

Vanaf 1 januari 2006 gelden er twee pensioenregelingen, namelijk één voor de werknemers die vóór 1 januari 1950 zijn geboren en één voor de werknemers die op of ná 1 januari 1950 zijn geboren.

In het verslagjaar zijn geen ingrijpende wijzigingen in de bestaande regelingen aangebracht. De kenmerken van de regelingen zijn als volgt.

Soort pensioenregeling

De regelingen van het fonds zijn uitkeringsregelingen in de vorm van een zogenaamde geïndexeerde middelloonregeling. Elk jaar bouwt de deelnemer een stukje van zijn pensioen op, gebaseerd op het pensioengevend loon in dat jaar. De pensioenuitkering is een afspiegeling van het gemiddelde verdiende salaris tijdens de deelname aan de regeling. Door middel van een toeslagenbeleid wordt ernaar gestreefd het reeds opgebouwde pensioen zijn waarde te laten behouden.

Pensioenleeftijd

De minimum toetredingsleeftijd in 2007 is 25 jaar. Het ouderdomspensioen gaat in op de leeftijd van 65 jaar en is gebaseerd op het gemiddelde pensioengevend loon dat de deelnemer heeft verdiend.

Partnerpensioen

Het partnerpensioen bedraagt 70% van het opgebouwde ouderdomspensioen.

Franchise

De franchise is het deel van het pensioengevend loon waarover geen pensioenpremie wordt betaald. Dat is omdat de deelnemer naast het pensioen ook een AOW-uitkering krijgt.

Pensioengevend loon

Onder loon in de zin van de pensioenregeling wordt het vaste jaarsalaris verstaan inclusief de vakantie-toeslag en de eindejaarsuitkering.

Pensioengrondslag

De pensioengrondslag is het gedeelte van het loon dat de grondslag vormt voor de pensioenopbouw van een deelnemer. De pensioengrondslag wordt gevonden door het pensioengevend loon te vermindern met de franchise.

Kenmerken van de pensioenregeling van de werknemers die geboren zijn vóór 1 januari 1950

Dit betreft een middelloonregeling met een voorwaardelijke na-indexatie. Vanaf 1993 wordt er 1,75% ouderdomspensioen per jaar opgebouwd over de pensioengrondslag. In 2007 bedroeg de franchise € 20.045,-. Om te voorkomen dat een deelnemer minder zou opbouwen dan in de oude vaste bedragen-regeling is een minimum pensioengrondslag vastgesteld, De minimum pensioengrondslag in 2007 is € 2.472,-. De maximum pensioengrondslag is € 24.972,-.

18

Premie

De pensioenen worden gefinancierd door het heffen van een premie waaraan zowel de werkgever als de werknemer een bijdrage levert. De premie bedraagt:

- › van de minimum pensioengrondslag: 13%;
- › van het meerdere tot de maximum pensioengrondslag: 20%.

Van de premie komt maximaal 1/3 gedeelte ten laste van de werknemer.

Kenmerken van de pensioenregeling van de werknemers die geboren zijn op of ná 1 januari 1950

Voor de groep werknemers geboren op of na 1 januari 1950 geldt een pensioenopbouw van 2,0% per jaar over de pensioengrondslag. Deze regeling kent géén minimumpensioengrondslag. Er is wel een maximumpensioengrondslag, namelijk € 29.717,-. Voor deze groep deelnemers bedroeg de franchise in 2007 € 15.300,-.

Onder bepaalde voorwaarden worden aan de werknemers geboren op of na 1 januari 1950 ook extra pensioenrechten toegekend, omdat zij geen gebruik meer kunnen maken van de oude VUT-regeling en ook omdat de prepensioenregeling per 31 december 2005 is beëindigd. De voorwaarden zijn dat de werknemer op 30 juni 2004 én op 1 juli 2004 als werknemer deelnemer in het fonds was en dit onafgebroken blijft tot 31 december 2020 of de eerdere pensioeningangsdatum. Bij voortijdig eindigen van de deelneming anders dan door vervroegde ingang van het ouderdomspensioen vervalt het uitzicht op deze overgangsrechten. De extra pensioenrechten worden bepaald door middel van een formule die het verschil berekent tussen de werkelijke opbouw en de theoretische opbouw, die onder de nieuwe regeling mogelijk was geweest, als deze al voor 1 januari 2006 had gegolden. Bovendien geldt dat het totaal van deze extra pensioenrechten niet boven het fiscale maximum uit mag komen. Deze beperking staat ook bij de formule in het reglement omschreven. Deze rechten worden uiterlijk tot 31 december 2020 opgebouwd en gefinancierd.

Premie

De pensioenen worden gefinancierd door het heffen van een premie waaraan zowel de werkgever als de werknemer een bijdrage levert. De premie bedraagt 22,4%. Hiervan betaalt de deelnemer in 2007 maximaal 6,13%.

Toeslag

De opgebouwde aanspraken en de ingegane pensioenen zijn per 1 januari 2007 verhoogd met 2%. De toeslag op het pensioen is voorwaardelijk; er bestaat geen recht op toeslag. Of een toeslag wordt verleend en in welke mate is afhankelijk van de financiële middelen van het fonds en van het oordeel van het bestuur na advies van de actuaris over de financiële middelen van het fonds. In het verleden verleende toeslagen geven geen zekerheid over toekomstige toeslagen.

Pensioenregeling en toeslagbeleid in 2008**Minimum toetredingsleeftijd**

De minimum toetredingsleeftijd is per 1 januari 2008 verlaagd van 25 naar 21 jaar.

Pensioenregeling voor degenen die geboren zijn vóór 1 januari 1950

De franchise bedraagt per 1 januari 2008 € 20.613,- en het maximum salaris is € 46.205,-. De minimum pensioengrondslag is € 2.559,- en de maximum pensioengrondslag is € 25.592,-. De premiepercentages voor 2008 zijn niet gewijzigd ten opzichte van 2007 en bedragen 13,0% van de minimum pensioengrondslag en 20,0% van het meerdere tot de maximum pensioengrondslag. Van de premie komt maximaal 1/3 gedeelte ten laste van de werknemer en 2/3 gedeelte ten laste van de werkgever.

Pensioenregeling voor degenen die zijn geboren op of ná 1 januari 1950

De franchise bedraagt per 1 januari 2008 € 15.733,- en het maximum salaris is € 46.205,-. Het premiepercentage voor 2008 is niet gewijzigd ten opzichte van 2007 en bedraagt 22,4%.

Toeslag

De opgebouwde aanspraken en de ingegane pensioenen zijn per 1 januari 2008 verhoogd met 3,5%. De toeslag van het pensioen is voorwaardelijk; er is geen recht op toeslag en het is ook voor de langere termijn niet zeker of en in hoeverre toeslag zal plaatsvinden.

Risicoparagraaf

Beleggingsrisico's**Algemeen**

De in de balans opgenomen financiële instrumenten betreffen beleggingen, vorderingen en schulden. Financiële instrumenten zijn opgenomen tegen actuele waarden, voor zover niet anders is aangegeven. De belangrijkste risico's zijn valuta-, rente- en kredietrisico's. In paragraaf 3.1 is het gevoerde beleggingsbeleid beschreven.

Valutarisico

Het valutarisico wordt bij het fonds structureel nagenoeg voor 100% afgedekt. Dit geldt sinds het verslagjaar ook voor de AREA-Vastgoed fondsen.

Renterisico

Het renterisico heeft betrekking op activa als obligaties en leningen op schuldbekentenis, maar het begrip kan ook toegepast worden op (nominale) verplichtingen. Indien de waardering van verplichtingen op marktbasis (FTK) plaatsvindt, dan zal het renterisico voor de totale financiële positie van het fonds veel explicieter zichtbaar worden en een dominante rol spelen. Het bestuur evalueert ieder kwartaal haar rentevisie. Per einde van het verslagjaar was het renterisico voor circa 40% van de verplichtingen afgedekt door middel van LDI-pools. Het bestuur kiest er bewust voor om dit risico onder de huidige marktomstandigheden niet voor 100% af te dekken, omdat dit ten koste van het rendement zou gaan.

Kredietrisico

Het fonds neemt momenteel bewust beperkte kredietrisico's in de vastrentende beleggingen. Het is voor de actieve beheerders toegestaan om een deel van de portefeuille te beleggen in 'investment grade' credits, High Yield beleggingen en schuldbekentnissen in opkomende markten. Voor al deze beleggingen zijn restricties vastgesteld. Het bestuur houdt toezicht op deze risico's door de vermogensbeheerder periodiek te laten specificeren welk deel van de beleggingen een verhoogd risico met zich meebrengt.

Marktrisico

Marktrisico is het risico dat de waarde van de zakelijke waarden (voornamelijk aandelen, commodities, private equity en vastgoed) verandert door veranderingen in de marktwaardering van deze waarden. Het structurele marktrisico wordt o.a. in kaart gebracht binnen een ALM-studie (Asset Liability Management). Daarin wordt een zodanige beleggingsmix vastgesteld dat het marktrisico acceptabel is. Echter, de feitelijke assetmix mag binnen vastgestelde bandbreedtes afwijken van deze strategische beleggingsmix. Voor de beheersing van het marktrisico in samenhang met het renterisico wordt o.a. gebruik gemaakt van actieve wegingen van de diverse assetcategorieën waarbij tevens incidenteel gebruik gemaakt kan worden van derivaten. Op basis van de ALM-studie de in 2007 voor het fonds is uitgevoerd is door het bestuur besloten om meer in vastgoed te beleggen en tevens om een beperkt belang in commodities te nemen.

Relatieve marktrisico

Dit is het risico dat de vermogensbeheerders bij de uitvoering van het actieve beleggingsbeleid afwijken van het vastgestelde ALM-beleid. Hiertoe zijn strategische marges gedefinieerd welke dagelijks worden gemonitord.

Actuariële risico's**Beleidsinstrumenten**

Er is een aantal beleidsinstrumenten waarmee de financiële positie kan worden bijgestuurd. Deze beleidsinstrumenten zijn het indexeringsbeleid, het premiebeleid, het beleggingsbeleid, het liabilitymanagementbeleid en tot slot de pensioenregeling. Met ALM (Asset Liability Management) wordt samenhang aangebracht tussen deze beleidsinstrumenten.

Strategisch risico/solvabiliteitsrisico

Het risico dat de ontwikkeling van het vermogen (in de vorm van beleggingen en premies) niet optimaal aansluit op de ontwikkeling van de verplichtingen, waardoor de beoogde pensioenkwaliteit en de beoogde financierings-doelstelling niet kunnen worden gehaald.

20

Verzekeringstechnisch risico

Naast de financiële risico's staat het fonds bloot aan verzekeringstechnische risico's, waarvan het langlevensrisico het belangrijkste is. Bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen worden prudente veronderstellingen gehanteerd waaronder leeftijdscorrectiefactoren alsmede toekomstige verbetering van de levensverwachting. Deze veronderstellingen worden periodiek bijgesteld. Andere verzekeringstechnische risico's zijn kortlevensrisico en looninflatie. Het bestuur heeft afgesproken om per 2007 de AG-prognose tafel voor het sterfterisico te hanteren.

Operationele risico's**Algemeen**

Het betreft hier risico's welke inherent zijn aan het (dis)functioneren van mens en machine in de primaire operationele processen van het fonds. Deze risico's worden afgedekt door een veelheid van elkaar aanvullende maatregelen zoals bijvoorbeeld back-up & recovery procedures, logische & fysieke toegangsbeveiliging, testprocedures etcetera. Het bestuur monitort dit door de uitvoeringsorganisatie te laten rapporteren over de uitgevoerde processen. Hierbij vindt het bestuur het belangrijk dat er een heldere toelichting wordt gegeven bij afwijkingen ten opzicht van de begroting of de gemaakte afspraken. De uitvoeringsorganisatie heeft een SAS-70 type II verklaring, welke dient als borging voor een zorgvuldige procesuitvoering.

Liquiditeitsrisico

Aangezien de som van premies, directe beleggingsopbrengsten en aflossingen van beleggingen in vastrentende waarden de som van uitkeringen en kosten verre te boven gaat, is de kans op een liquiditeitstekort beperkt, temeer daar altijd de mogelijkheid bestaat beursgenoteerde beleggingen per ommegaande te verkopen.

Compliance risico

Het risico van het niet voldoen aan fungerende wet- en regelgeving danwel het niet tijdig onderkennen van veranderingen in de wet- en regelgeving. Hiertoe zijn gedragscodes opgesteld welke extern zijn getoetst.

Risico's voor de aangesloten werkgevers

De aangesloten werkgevers betalen een jaarlijkse doorsneepremie. Deze premie kan fluctueren, al streeft het fonds naar premiestabiliteit. Hierbij dient in aanmerking te worden genomen dat premieverhogingen een beperkt effect hebben op de financiële positie van het fonds; voor een stijging van de dekkingsgraad met één procentpunt is een stijging van de premie met ongeveer tien procentpunten nodig.

Risico's voor de deelnemers

Actuariële en beleggingsrisico's worden collectief gedeeld. Naast de premies zijn de beleggingsopbrengsten een belangrijke financieringsbron voor de opbouw van nieuwe pensioenaanspraken. Partiële indexatie, of het geheel achterwege laten van indexatie, biedt soulaas als de financiële positie van het fonds daartoe aanleiding geeft. Het effect daarvan is vele malen groter dan met premieverhogingen kan worden bereikt. Bovendien is het eerlijker: premieverhogingen raken alleen de actieve deelnemers (en de werkgevers) waar indexatiekortingen ook de slapers en de uitkeringsgerechtigden raakt.

Vooruitzichten

Contracten

Eind 2008 lopen de contracten met de administrateur en de vermogensbeheerders af. Het bestuur zal het jaar 2008 gebruiken voor een zorgvuldige heroverweging van de uitbesteding van de diensten op zowel administratief- als vermogensgebied.

Beleggingen

Het begin van 2008 heeft in het teken gestaan van dalende aandelen in reactie op aanhoudend slecht nieuws op de kredietmarkten en de vrees voor een recessie in de VS. De toon is onmiskenbaar minder positief geworden. Hoogstwaarschijnlijk zal in 2008 de economische groei vooral afnemen in de VS en in mindere mate in Europa. Uitgangspunt is dat een mogelijke recessie zich zal beperken tot de VS en kortstondig van aard zal zijn. De belastingvoordelen en de forse renteverlagingen van de Amerikaanse Centrale Bank (FED) bieden een goed tegenwicht. In Europa zal de Europese Centrale Bank (ECB) de rente mogelijk ook verlagen, hoewel de kans op inflatie dat wel moeilijk maakt. De lange rente (10-jaars) in het eurogebied zal gemiddeld 4 à 4,5% kunnen bedragen.

Communicatie

In 2008 zal het thema "jongeren tussen 21 en 35 jaar" zijn. Door middel van een gerichte campagne zal getracht worden het pensioenbewustzijn van deze groep te verhogen en om inzicht in de verschillende gebeurtenissen in het leven die de pensioensituatie kunnen beïnvloeden.

De algemene pensioeninstelling (API) en pensioen in de EU

De Tweede Kamer sprak in 2007 regelmatig over Europese pensioenregels. Het ministerie van SZW heeft hier al in 2006 over geschreven. Het ministerie wilde kijken of de Nederlandse aanpak van pensioenen behouden kan blijven. De Kamer wil de belangrijkste kenmerken van het Nederlandse stelsel behouden, inclusief de verplichtstelling.

Er komt een nieuwe soort pensioenuitvoerder: de algemene pensioeninstelling (API). De API bouwt voort op de Europese pensioenrichtlijn van september 2003. Deze richtlijn geeft mogelijkheden op de Europese markt voor uitvoering van bedrijfspensioenvoorzieningen. De API moet alle mogelijkheden in de richtlijn kunnen gebruiken.

Het kabinet gaat wetgeving opstellen voor de introductie van de API. De API krijgt een ruimere productafbakening dan een pensioenfonds. De API mag nog geen verplicht gestelde pensioenregelingen uitvoeren. De huidige manier van verplichtstellen blijft hetzelfde. De API lijkt vooral van belang te zijn voor internationaal opererende ondernemingen. De Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie zal hier voorlopig geen gevolgen van ondervinden.

Pensioenontwikkelingen

Gevolgen Pensioenwet

De Pensioenwet had in 2007 veel invloed op het fonds. De pensioenregeling, de administratie en de verslaglegging zijn aan de nieuwe eisen aangepast. Het fonds blijft elk kwartaal aan De Nederlandsche Bank (DNB) rapporteren. Het fonds zal in 2008 ook een uitvoeringsreglement vaststellen. Dit nieuwe reglement zal gaan gelden vanaf 1 januari 2008. De toetredingsleeftijd is verlaagd tot 21 jaar. De andere wijzigingen in de pensioenregeling staan elders in dit jaarverslag.

Indexatielabel

Pensioenfondsen moeten vanaf 1 januari 2008 een indexatielabel gaan gebruiken als ze informatie geven over het toeslagbeleid. Dat staat in de Pensioenwet.

De pensioensector ontwikkelt het indexatielabel. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), de Stichting van de Arbeid (STAR), de Autoriteit Financiële Markten (AFM), DNB en de pensioen-koepels doen mee. Halverwege 2007 bleek dat het indexatielabel niet op tijd klaar zou zijn. De grote lijnen van het label zijn al zichtbaar, maar er is nog veel te doen.

Het ministerie van SZW heeft nu 1 juli 2008 als nieuwe ingangsdatum genoemd. Het label verschijnt voor het eerst in het pensioenoverzicht van 2009.

Pensioenopbouw voor zelfstandigen

Werknemers die een eigen bedrijf beginnen mogen als zelfstandige nog drie jaar vrijwillig pensioen blijven opbouwen bij hun oude pensioenfonds. De premies zijn dan niet belast, de pensioenuitkeringen wel. Toen de Pensioenwet in het parlement werd behandeld, kwam er een verzoek tot aanpassing.

De termijn ging per 1 januari 2007 naar tien jaar. De regering kreeg het verzoek om voor deze langere termijn ondersteunende belastingmaatregelen te nemen.

Minister Donner en staatssecretaris van Financiën De Jager schreven op 7 september 2007 een brief aan de Tweede Kamer. Donner en De Jager vonden dat er al voldoende mogelijkheden zijn voor zelfstandigen om pensioen op te bouwen. Zij denken aan de tweede en de derde pijler van het pensioenstelsel: pensioenopbouw via de oude werkgever en zelf sparen of verzekeringen afsluiten. De brief noemt het de verantwoordelijkheid van de zelfstandige deze mogelijkheden te gebruiken. In de brief staat dat de overheid verder niets meer hoeft te doen. De regering neemt geen ondersteunende belastingmaatregelen voor een termijn van tien jaar. Zij wil gelijke behandeling. Een zelfstandige die nooit aan een pensioenregeling heeft deelgenomen zou anders benadeeld worden.

Het fonds heeft – begin 2008 - daarom besloten de termijn van vrijwillige voortzetting voor zelfstandigen niet te verlengen naar tien jaar. Anders zou de pensioenopbouw na drie jaar belast zijn. Dit leidt tot ongewenste administratieve gevolgen voor het fonds.

Veegwet Pensioenwet

Er staan diverse kleine fouten in de Pensioenwet en soms zijn zaken per ongeluk weggelaten. Het ministerie van SZW wil dit repareren. Daarom is er een veegwet gemaakt. In de veegwet staan ook beleidswijzigingen. De Tweede Kamer heeft in 2007 de veegwet behandeld. De behandeling door de Eerste Kamer zal in 2008 plaatsvinden. De volgende onderwerpen zijn van belang voor het fonds:

Vrijval buffer onder FTK

Ook het nieuwe Financieel Toetsingskader (FTK) bevat wat onduidelijkheden. De buffers die een pensioenfonds moet aanhouden vallen gedeeltelijk vrij als het pensioen ingaat. De vraag was of de vrijval altijd mag leiden tot een lagere kostendeckende premie. DNB zegt dat de Pensioenwet bepaalt dat dit alleen mag als het pensioenfonds de indexatieverwachtingen aantoonbaar kan waarmaken.

Een pensioenfonds moet voldoen aan de eisen aan premiekorting in artikel 129 Pensioenwet. Dit is een aanscherping van het toezicht. Niet alle pensioenfondsen hebben dit onderkend. De veegwet noemt een mogelijkheid voor een tijdelijke vrijstelling. Pensioenfondsen die voor de jaren 2007 en 2008 de vrijval gebruiken voor een lagere premie kunnen bij DNB om vrijstelling vragen voor nog maximaal vijf jaar. DNB past dan maatwerk toe. De toezichthouder kan een tijdelijke vrijstelling verlenen van artikel 129 Pensioenwet. Het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen wordt aangepast om meer duidelijkheid over dit onderwerp te geven. Het fonds maakt momenteel gebruik van bij de bepaling van de te ontvangen bijdrage gebruik van de solvabiliteitsvrijval op de uitkeringen.

Elektronisch informeren over kleine pensioenen

De veegwet maakt het voor pensioenuitvoerders mogelijk om (gewezen) deelnemers met een klein pensioen elektronisch te informeren. Hiervoor is geen voorafgaande toestemming nodig. De Tweede Kamer wil daarmee voorkomen dat kleine pensioenen worden afgekocht omdat schriftelijk informeren te duur is.

Elektronisch informeren kan bijvoorbeeld via internet. Een website of een webportaal kan alle belangrijke informatie aan de (gewezen) deelnemer verstrekken. De (gewezen) deelnemer zou zelf een emailtenderingservice kunnen inschakelen. Pensioenuitvoerders kunnen zelf beslissen of ze van deze mogelijkheid gebruik maken.

De (gewezen) deelnemer kan bezwaar maken tegen elektronische verstrekking. De pensioenuitvoerder moet dan alsnog schriftelijk informatie verstrekken. Dat moet ook als blijkt dat het e-mailadres onjuist is. Het fonds heeft nog niet besloten het van deze mogelijkheid gebruik gaat maken.

Wetgeving voor belastingmaatregelen 2008

Bij de behandeling van het belastingplan 2008 heeft de Tweede Kamer op 22 november 2007 een amendement¹ van Kamerlid Vendrik (GroenLinks) aangenomen waardoor de voorwaarden voor een spaarvutbepaling worden versoepeld. Essentie van een spaarvutbepaling is dat de vutuitkering wordt verhoogd als de ingangsdatum wordt uitgesteld. De wet schrijft voor op welke manier dat moet gebeuren; er moeten algemeen aanvaarde actuariële grondslagen worden gebruikt. Dat houdt in dat onafhankelijk van de ingangsdatum van de uitkering, de totale waarde van alle uitgekeerde termijnen gelijk moet blijven. Dat principe wordt nu door de wetswijziging afgezwakt. Vanaf 1 januari 2008 hoeft de uitkering bij uitstel nog maar te worden verhoogd met 50% van de verhoging die met gebruikmaking van algemeen aanvaarde actuariële grondslagen zou zijn vastgesteld.

Marktordeningsbepalingen (art 5, 6 en 7, Wet Bpf 2000)

De marktordeningsbepalingen uit de Wet Bpf 2000 stonden in 2007 vaak op de agenda. Deze bepalingen moeten voorkomen dat bedrijfstakpensioenfondsen misbruik maken van de verplichtstelling. Een bedrijfstakpensioenfonds moet zorgen dat een ander geen gebruik maakt van zijn naam of merk. Een bedrijfstakpensioenfonds mag gegevens van deelnemers niet zomaar aan derden verstrekken. Een bedrijfstakpensioenfonds mag deelnemers ook geen informatie geven over regelingen die het fonds zelf niet uitvoert. Toezichthouder DNB heeft in november 2006 een standpunt gepubliceerd over dit onderwerp. DNB heeft in 2007 verschillende pensioenfondsen en pensioenuitvoeringsorganisaties beboet. De pensioenfondsen vinden deze boetes niet terecht. De Vereniging van Bedrijfstakpensioenfondsen (VB) vindt DNB te strikt. De toezichthouder gaat op punten veel verder dan de wet voorschrijft.

De politiek vindt ook dat de regels te veel knellen. Dat bleek tijdens de discussie over de totstandkoming van de API. Minister Donner heeft de Kamer laten weten dat hij de regels wil aanpassen. Het kabinet gaat bekijken hoe pensioenuitvoerders deelnemers beter kunnen informeren over financiële producten die passen bij hun persoonlijke pensioensituatie. Een wetsvoorstel is in de maak. Het uitgangspunt blijft een gelijk speelveld tussen verzekeraars en pensioenfondsen. Een pensioenfonds of een uitvoeringsorganisatie mag de gegevens uit het deelnemersbestand niet gebruiken voor het doen van aanbiedingen van andere producten.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

De politiek stelde de vraag of pensioenfondsen maatschappelijk verantwoordelijk beleggen. Minister Donner vindt pensioenfondsen zelf verantwoordelijk voor hun beleggingsbeleid. Hij heeft de recente initiatieven van pensioenkoepels gezien en hij heeft vertrouwen in een goede aanpak. Donner gaat niet ingrijpen in het beleggingsbeleid. Pensioenfondsen moeten verantwoording over het beleggingsbeleid afleggen aan hun belangengroepen. Dat staat in de Principes voor goed pensioenfondsbeheer. De minister vindt dit voldoende.

De koepels van pensioenfondsen (VB, Opf en UvB) hebben in april 2007 een praktische commissie ingesteld. De commissie heeft een rapport geschreven dat pensioenfondsen helpt bij verantwoord beleggen. Minister Donner kreeg het rapport 'De gearriveerde toekomst' op 14 november 2007. In het rapport staat dat pensioenfondsen een visie moeten formuleren. Zij moeten een beleid ontwikkelen en invoeren en hierover verantwoording afleggen. Hoe het fonds omgaat met maatschappelijk verantwoord beleggen staat op pagina 31 van dit jaarverslag.

¹ kamerstuk 31 206 nr. 22

Europese richtlijn waardeoverdracht (Portability richtlijn)

Nederland kon niet instemmen met het eerste concept voor de richtlijn waardeoverdracht van pensioenen. Minister Donner heeft dit op 30 mei 2007 in de Europese Raad van Ministers laten weten. Er was over dit onderwerp een motie uit de Tweede Kamer aangenomen. De opmerking van Donner heeft eraan bijgedragen dat de verdere behandeling van de concept-richtlijn is stopgezet. Het dossier ligt echter niet stil.

De Europese Commissie heeft op 9 oktober 2007 een herzien richtlijnvoorstel gepresenteerd. Dit voorstel wil het wisselen van banen gemakkelijker maken. Daartoe moet de opbouw en waardevastheid van aanvullende pensioenrechten verbeteren. De Raad en het Europees Parlement zullen nu met de tweede lezing beginnen. Zij moeten het eens zien te worden over de nieuwe tekst.

Verbetering deskundigheid pensioenfondsbesturen

De Pensioenkoepels (VB, Opf en UvB) hebben op 16 april 2007 een plan gepresenteerd om de deskundigheid bij pensioenfondsen te stimuleren. Het gaat om deskundigheid van bestuursleden, maar ook van leden van deelnemersraden en verantwoordingsorganen. Het plan van aanpak noemt eindtermen waarmee de deskundigheid getoetst kan worden. Er zijn normen voor de individuele bestuurders en voor besturen als geheel. Er zijn aangepaste normen voor leden van deelnemersraden en verantwoordingsorganen. Het plan stelt ook eisen aan pensioenopleidingen en cursussen. Het fonds heeft in het verslagjaar een nieuw deskundigheidsplan vastgesteld.

Wijziging vrijstellingsbesluit Wet Bpf 2000 per 1 november 2007

Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) heeft op 30 oktober 2007 een wijziging van het vrijstellingsbesluit in de Staatscourant gepubliceerd. Het besluit is van 29 augustus. De wijzigingen gelden sinds 1 november 2007.

De wijzigingen gaan over het vaststellen van de normportefeuille en het berekenen van de z-score.

Bij de berekening van de z-score gebruikt het fonds de normportefeuille. Bedrijfstakpensioenfondsen mogen voortaan twee keer per jaar de normportefeuille bijstellen. Nieuw in het vrijstellingsbesluit is een methode om de z-score te berekenen bij een fusie tussen twee bedrijfstakpensioenfondsen.

Er zijn ook gevolgen voor de praktische afhandeling van vrijstellingsverzoeken.

Bedrijfstakpensioenfondsen mogen afzien van de voorgeschreven gelijkwaardigheidsberekening.

Een kwalitatieve toets is voldoende als de onderneming het goed vindt. Dit is in feite de oude manier van beoordeling van gelijkwaardigheid. Het bestuur kijkt bij vrijstellingsverzoeken of de andere pensioenregeling hetzelfde is als de bedrijfstakpensioenfondsregeling.

In het besluit staan nieuwe termijnen voor de behandeling van vrijstellingsverzoeken. Die bepalingen treden pas later in werking. De veegwet moet eerst een kapstokbepaling in de Wet Bpf 2000 regelen.

De voorgeschreven termijnen zullen waarschijnlijk tegelijk met de veegwet in werking treden.

Wijzigingen in FVP-regeling

De Stichting Financiering Voortzetting Pensioenverzekering (FVP) helpt werklozen van 40 jaar en ouder pensioen op te bouwen. FVP heeft in december 2007 bekendgemaakt dat de FVP-regeling een jaar langer zal blijven bestaan. De regeling zal per 1 januari 2010 worden stopgezet. Werknemers die tussen 1 januari 2009 en 1 januari 2010 in de WW terechtkomen, kunnen nog een FVP-bijdrage krijgen.

Goede beleggingsopbrengsten en minder WW-gevallen maakten de verlenging mogelijk. FVP geeft geen garanties. Als het geld op is, dan houdt de regeling op.

Stand van zaken boekhoudregels / RJ 271/ IAS 19

Er is nog steeds discussie over de uitleg van IAS 19 voor ondernemingen die zijn aangesloten bij een bedrijfstakpensioenfonds. Het gaat om de vraag op welke manier de pensioenregeling in de jaarstukken moet worden opgenomen. Als beschikbare-premieregeling (dc) of als toegezegd pensioen (db). Voor ondernemingen is het praktischer om de pensioenregeling als beschikbare-premieregeling (dc) op te nemen. Dit is de bestaande praktijk in de afgelopen jaren. Dan hoeft alleen de betaalde premie te worden vermeld. Accountants en pensioenkoopels verschillen van mening over de vraag of dat mag. In Nederland bestaan plannen om een grootschalige lobby te organiseren om de huidige praktijk te behouden. Het bestuur van het fonds is van mening dat het niet aan het fonds is om een oordeel te geven met betrekking tot de vraag of de regeling die door het fonds wordt uitgevoerd een “defined benefit regeling” of een “defined contribution” is. Dit oordeel zou gegeven moeten worden door de accountant van de onderneming. Het fonds adviseert ondernemingen om hun accountant een oordeel te laten geven over de aard van de regeling.

De nieuwe Wet financieel toezicht

Het effectentypisch gedragtoezicht (ETGT) staat met ingang van 1 januari 2007 in de Wft en in het Besluit marktmisbruik Wft. De regels zijn aangepast. Voor alle pensioenfondsen gelden nu regels voor het optreden op beurzen en andere markten in financiële instrumenten. Een pensioenfonds moet voorkomen dat koersgevoelige informatie bekend wordt buiten het fonds. Elk pensioenfonds moet een compliance-officer aanwijzen. De compliance-officer let op de naleving van regels. Het fonds heeft KMPG Integrity & Investigation Services benoemd tot compliance-officer.

Privé-transacties zijn transacties door bestuursleden of medewerkers. Gedragsregels voor privé-transacties zijn alleen verplicht voor een pensioenfonds als het transactievolume van de jaarlijkse effectentransacties hoger is dan € 20 miljoen. Het volume telt alleen mee als het fonds invloed kan uitoefenen op de individuele transacties. Het fonds was om deze reden tot eind 2006 vrijgesteld van het ETGT. Het fonds vindt dat ook onder de nieuwe regelgeving nog geen insiderregeling vereist is. Het fonds gaat wel een nieuwe gedragscode invoeren met een regeling koersgevoelige informatie. Het fonds gebruikt hiervoor de modelgedragscode die begin 2008 door de pensioenkoopels is vastgesteld. Het model is afgestemd op de Wft en de meest recente wijzigingen daarin.

25

Goed pensioenfondsbestuur (pension fund governance)

Dit gaat over de kwaliteit van het bestuur van het pensioenfonds. Een pensioenfondsbestuur moet weten waarvoor het verantwoordelijk is. Het bestuur dient te weten hoe het die verantwoordelijkheid moet dragen en hoe het interne toezicht is geregeld. Het bestuur moet bovendien weten hoe en aan wie het verantwoording aflegt.

Het fonds heeft in het verslagjaar goed pensioenfondsbestuur verder vorm gegeven. Het deskundighedsplan is geactualiseerd. Het bestuur zal zichzelf voortaan periodiek evalueren, waarbij kritisch naar het functioneren van de afzonderlijke bestuursleden en van het bestuur als geheel wordt gekeken. Dit is voor het eerst gebeurd in maart 2008, onder leiding van een externe deskundige.

Als extra communicatiemiddel heeft het bestuur een 4e portaal op de website laten ontwikkelen. Deze is begin 2008 daadwerkelijk geplaatst. Op dit portaal zijn onder andere de “verklaring van de beleggingsbeginselen” en het “transparantiedocument” te vinden. Het bestuur heeft ook haar toeslagbeleid opnieuw vastgesteld. Dit is eveneens op de website terug te vinden. Het stemrecht is nog steeds uitbesteed aan de vermogensbeheerders.

In 2008 zullen verder aanpassingen ten aanzien van goed pensioenfonds bestuur volgen. De gedragscode zal geactualiseerd worden. Voor het intern toezicht zal een visitatiecommissie benoemd worden. Zie voor een uitgebreide toelichting paragraaf 3.2.

Beleggingen

Marktontwikkelingen

Terugblik op 2007

Vanaf het begin van 2007 bleef de economische groei in Europa en zeker ook in de Opkomende Markten op een hoog peil. Ook in de Verenigde Staten was er begin 2007 nog sprake van een redelijk groeitempo, maar naarmate het jaar vorderde ging het steeds slechter en werd de angst voor inflatie groter.

De problemen op de Amerikaanse huizenmarkt domineerden het nieuws in 2007. De hypotheekmarkt in de VS, en dan vooral het 'subprime' segment (risicovolle hypotheekleningen), kampte met een toenemend aantal wanbetalers. Dit zette een sneeuwbal effect in gang, omdat vervolgens andere producten met deze hypotheekleningen als onderpand, onderuit gingen ondanks dat ze hoog aangeschreven waren (hoge kredietrating). Doordat de verliezen steeds erger werden verloor men het vertrouwen in de financiële markten en deed iedereen de hand op de knip. Met name de kredietmarkt kenmerkte zich door geldgebrek. Renteverlagingen van de Amerikaanse Federal Reserve (FED algemene Centrale Bank) konden niet voorkomen dat de rentetarieven die banken onderling rekenen omhoog schoten. Aan het eind van het jaar ging het iets beter omdat banken via een systeem van veilingen geld konden lenen bij centrale banken. Dit alles werd breeduit in de pers uitgemeten en staat bekend als de "kredietcrisis".

De kredietcrisis deed de economische vooruitzichten uiteraard geen goed. Marktpartijen hielden steeds meer rekening met een (kortstondige) recessie van de Amerikaanse economie. Om de economische problemen te verminderen verlaagde de FED de rente van 5,25% tot 4,25% in december. De Bank of England volgde, maar de ECB (Europese Centrale Bank) deed niet mee. De ECB volgde de FED niet vanwege de betere groei, de te hoge geldgroei en de te hoge (en olopemde) inflatie binnen Europa. Aan het eind van 2007 bedroeg de inflatie ruim 3%, terwijl de ECB een richtlijn hanteert van 2%. De Amerikaanse dollar daalde verder in 2007 van 1,32 tegen de euro naar 1,45 aan het eind van het jaar.

26

De olieprijs steeg tot boven de \$100 per vat. Extra vraag vanuit China en India vormde een belangrijke aanjager voor de olieprijs. De vraag naar olie steeg terwijl de productie nauwelijks toenam. De voorraden van vele grondstoffen namen af en hierdoor waren grondstoffen een van de beste beleggingen in 2007.

Direct Onroerend goed blijft goed presteren vanwege een blijvend hoge belangstelling voor vastgoed. De woningmarkt is een relatief aantrekkelijke sector gebleken, vooral doordat de vraag naar woningen erg groot was. Voor winkelpanden lijken de gouden tijden achter de rug. Winkelbeleggingen blijven echter geliefd onder beleggers. Ook de kantorenmarkt tenslotte had het in 2007 wat moeilijker vanwege afnemende resultaten.

In Nederland is het jaar 2007 gezien de hoge opbrengsten een goed jaar geweest voor verkopers van zakelijke hypotheekleningen (Hypotheekleningen voor een Bedrijf) en de vraag in Nederland blijft aanhouden. De te behalen speelruimte op zakelijke hypotheekleningen is als gevolg van de kredietcrisis gestegen. De concurrentie op de particuliere hypotheekleningenmarkt (Hypotheekleningen voor een persoon) is in het eerste gedeelte 2007 wederom hoog geweest. Ook hier is als gevolg van de kredietcrisis de speelruimte flink toegenomen in het tweede gedeelte van het jaar.

Beleggingen in het verslagjaar

Gedurende het verslagjaar heeft het bestuur zich nog meer dan gebruikelijk gebogen over de toekomst van het fonds. Zo heeft er een ALM-studie (Asset Liability Management, zogenaamde barometer naar de financiële gezondheid van het fonds) plaatsgevonden. Het bestuur heeft de resultaten daarvan ter harte genomen en heeft in overleg met haar vermogensbeheerders onder andere commodities toegevoegd aan de portefeuille. Daarnaast heeft zij Schrodgers aangesteld als nieuwe partij voor Vastgoed. Tevens is het bestuur overgegaan tot het afdekken van het valuta risico van het Amerika AREA-fund. Daarnaast is overeenstemming bereikt over het afsluiten van een contract voor derivaten en het bewerkstelligen van een zogenaamd aggregate mandaat voor Vastrentende waarden. Dit alles zal gedurende 2008 tot uitvoer worden gebracht.

Onderstaande tabel laat de beleggingen in procenten zien van 2007 ten opzichte van 2006. Daarnaast worden de werkelijke gewichten vergeleken met de normafspraken.

Categorie	Weging 31-12-2007	Norm 2007	Weging 31-12-2006	Norm 2006
<i>Liquide portefeuille</i>	78,8%	78,1%	78%	77,5%
<i>Illiquide portefeuille</i>	21,2%	21,9%	22%	22,5%
<i>Totaal portefeuille</i>	100%	100%	100%	100%
<i>Liquide portefeuille</i>				
Aandelen	59,1%	57,8%	59,0%	57,9%
Converteerbare Obligaties	7,4%	6,6%	7,7%	6,7%
Indirect onroerend goed	2,9%	3,3%	3,8%	3,3%
Totaal zakelijke waarden	69,4%	67,7%	70,5%	67,9%
Obligaties (incl. Credits)	31,0%	32,3%	29,5%	32,1%
Cash	-0,4%	0,0%	0,0%	0,0%
Totaal vastrentende waarden	30,6%	32,3%	29,5%	32,1%
Totaal Liquide portefeuille	100%	100%	100%	100%
<i>Illiquide portefeuille</i>				
Hypotheke	29,0%	28,8%	27,3%	27,6%
Direct onroerend goed	49,0%	39,7%	40,9%	41,3%
LDI	22,0%	31,5%	31,8%	31,1%
Totaal illiquide portefeuille	100%	100%	100%	100%

Rendement van de beleggingsportefeuille

Hieronder maken wij een onderscheid tussen het liquide en het minder liquide deel van de portefeuille. Het vaststellen van een normgewicht voor de minder liquide categorieën (hypotheek, direct onroerend goed en LDI) is praktisch niet mogelijk vanwege het feit dat er niet elk moment een pand of hypotheek gekocht/verkocht kan worden.

Het rendement van de portefeuille wordt afgezet tegen een meetlat (de zogenaamde benchmark) om de resultaten te kunnen beoordelen. Het rendement van de totale portefeuille bedroeg in 2007 3,0%. De benchmark bedroeg 2,8%. In 2006 bedroeg de performance 9,3% en de benchmark 9,1%.

In de hiernavolgende tabel worden de resultaten van 2007 en 2006 weergegeven.

Rendementen %	2007	2006
Liquide portefeuille		
Aandelen	8,1	15,0
Converteerbare Obligaties	7,2	10,6
Indirect onroerend goed	-20,9	34,7
Obligaties (incl. Credits)	0,2	1,6
Leningen op schuldbekentenis	6,8	6,2
Totaal Liquide Portefeuille	4,7	10,9
Illiquide portefeuille		
Hypotheek	2,6	-0,4
Direct onroerend goed	7,6	10,0
LDI	-25,9	-3,5
Totaal portefeuille	3,0	9,6

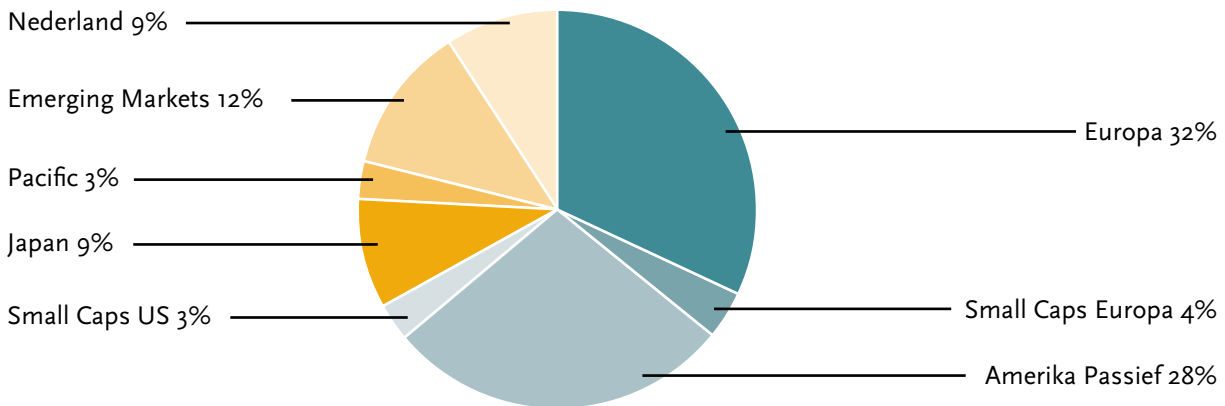
Liquide portefeuille

Het resultaat van de liquide portefeuille bedroeg 4,7%. Vooral aandelen en converteerbare obligaties leverden een positieve bijdrage.

Aandelen

Tot augustus presteerden aandelen goed vanwege de positieve verwachtingen. Vooral opkomende markten deden het goed (ruim 42%) door de hoge groei en het sterk afgenomen risico. Japanse aandelen hadden het moeilijk (-11%) door overheidsmaatregelen die de groei onverwacht de kop indrukten. De totale opbrengst van het aandelenrendement was met meer dan 8% toch nog wel aanzienlijk. Begin 2007 is door het bestuur besloten om het totale valutarisico van zakelijke waarden voor 100% af te dekken. Dit heeft positieve gevolgen gehad op het absolute rendement voor aandelen, o.a. door de aanzienlijke daling van de dollar. Daarnaast heeft het bestuur besloten akkoord te gaan met de transitie van de Amerikaanse aandelenbelangen bij F&C naar State Street Global Advisors. Na het nemen van enkele hordes is dit uiteindelijk geïmplementeerd. Over de procesgang vindt nog overleg plaats tussen het Bestuur en F&C.

In de hiernavolgende figuur is de verdeling van de aandelen eind 2007 te zien in procenten.

Converteerbare obligaties

Converteerbare obligaties profiteerden van de schommelende markt. Er werd in de eerste helft van het jaar voor een belangrijk deel geprofiteerd van de stijging van de aandelenkoersen. De daling sinds augustus had slechts een beperkte invloed. Het resultaat bedroeg ongeveer 7,2%.

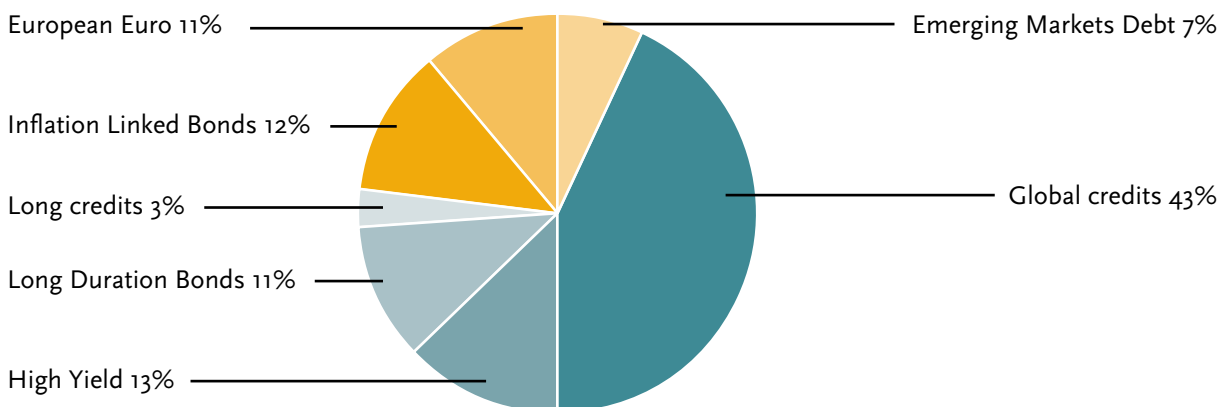
Indirect vastgoed

Indirect onroerend goed had een moeilijk jaar. Allereerst strooide de stijgende rente roet in het eten en daarna zorgde de kredietcrisis voor de nodige geldproblemen waardoor de vooruitzichten voor indirect vastgoed steeds verder verslechterden. Per saldo bedroeg het resultaat -20,9%.

Obligaties

In het begin van 2007 deden de obligaties het nog goed. Later in het jaar werden ook de obligaties geraakt door de kredietcrisis en trok diepe sporen in de opbrengsten van de obligatie portefeuille (0,2%). Het totale resultaat werd sterk beïnvloed door het negatieve rendement op Global Credits (-1,3%) die het zwaar te verduren hadden.

In de hiernavolgende figuur is de verdeling van de obligaties eind 2007 te zien in procenten.

Illiquide portefeuille

LDI (Liability Driven Investments, vanuit de verplichtingen gedreven beleggingen)

De invoering van het FTK (Financieel Toetsings Kader) per 1 januari 2007, betekent dat de waarde van de aanspraken van de deelnemers (verplichtingen) in verhouding tot de beleggingen anders wordt berekend, namelijk op basis van marktrentes in plaats van een vaste rekenrente (4%). Hierdoor wordt de invloed van renteontwikkelingen op de dekkingsgraad groter en zal de dekkingsgraad meer schommelingen vertonen dan voorheen.

De verplichtingen kunnen heel ver in de toekomst lopen. De invloed van de rente op deze verplichtingen is vanwege de lange looptijd meestal groter dan de invloed op de beleggingen. Dat verschil is de zogenaamde duratie- of rente-mismatch. Dit verschil kan middels de LDI-pools afgedekt worden.

Het bestuur heeft besloten om het renterisico deels, maar niet geheel af te dekken. In de loop van 2007 is de Europese kapitaalmarkrente licht gestegen, waardoor de waarde van de pensioenverplichtingen is gedaald net als het beperkte belang in de LDI-pools. Het besluit om niet geheel af te dekken heeft derhalve positief uitgewerkt op de dekkingsgraad. Het bestuur buigt zich in 2008 verder over het renterisicobeleid.

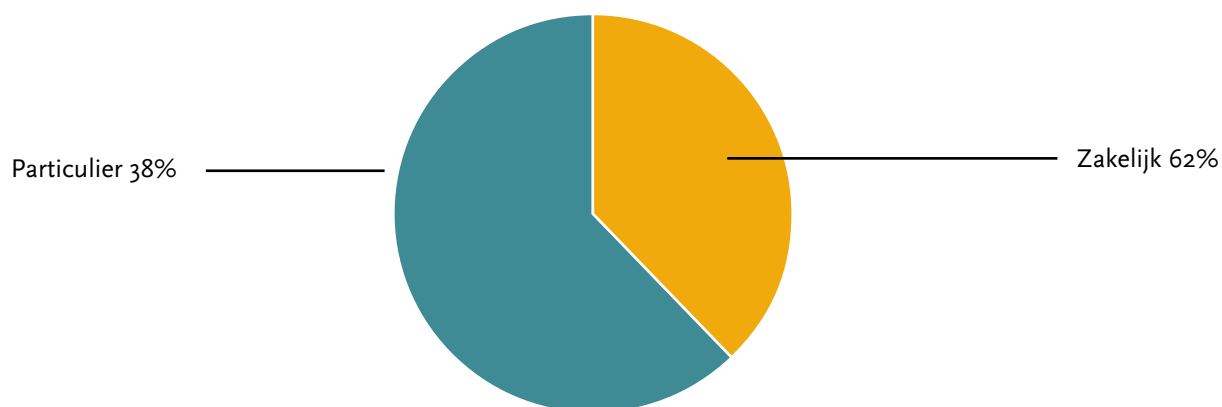
Direct Onroerend goed

Direct vastgoed blijft goed presteren, vooral in vergelijking met Indirect vastgoed. In het algemeen vallen de resultaten voor 2007 op Direct vastgoed wat lager uit dan vorig jaar. In 2006 vertoonden de rendementen nl. een piek door de blijvend hoge belangstelling voor deze categorie. Ondanks de positieve vooruitzichten, zwakte dit in 2007 enigszins af.

Hypotheke

In het afgelopen jaar hebben Hypotheken voordeel gehad van de algehele rentestijgingen en de kredietcrisis in het tweede deel van het jaar. Hypotheken hebben in 2007 dan ook een beter resultaat laten zien dan de staatsobligaties.

In onderstaande figuur is de verdeling naar Zakelijke en particuliere Hypotheken eind 2007 te zien in procenten.

Z-score over 2007

De performancetoets is een graadmeter voor de relatieve performance. Bij een underperformance (de performance van de beleggingsportefeuille blijft achter bij het rendement van de benchmark) ontstaat een negatieve performance. Outperformance vertaalt zich naar een positieve score. Over heel 2007 bedroeg de performance van het fonds 3,0. Naast de performance over een bepaald jaar wordt ook de gemiddelde performance over een periode van vijf jaar berekend. Dit is de zogenaamde Z-score. Een laag niveau van het vijfjaars gemiddelde heeft in potentie verstrekende gevolgen. Het is vooral problematisch indien dit gemiddelde onder de vastgestelde ondergrens onder nul uitvalt als bij het resultaat 1,28 wordt opgeteld. Bij de regeling aangesloten bedrijven hebben dan de mogelijkheid om het Bedrijfstakpensioenfonds te verlaten. De 5 jaars Z-score bedroeg 0,96, de z-score 2007 is 1,16.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Vanaf 1 januari 2005 wordt het fonds als institutioneel belegger, geacht zich als actieve aandeelhouder op te stellen en hierover te rapporteren. In het rapport van de commissie Tabaksblad worden de volgende bepalingen voor institutionele beleggers als gewenst opgegeven:

- › Institutionele beleggers publiceren jaarlijks in ieder geval op hun website hun beleid ten aanzien van het uitoefenen van het stemrecht op aandelen die zij in beursgenoteerde ondernemingen houden;
- › Institutionele beleggers doen jaarlijks op hun website en/of in hun jaarverslag verslag van de uitvoering van hun beleid ten aanzien van het uitoefenen van het stemrecht in het betreffende boekjaar;
- › Institutionele beleggers brengen tenminste éénmaal per kwartaal op hun website verslag uit of en hoe zij als aandeelhouders hebben gestemd op de algemene vergaderingen van aandeelhouders.

Het fonds heeft gekozen voor de dienstverlening van F&C op dit gebied. Als onderdeel van de dienstverlening zijn rapportageafspraken gemaakt met de vermogensbeheerder, aan de hand waarvan het fonds zich kan verantwoorden en kan voldoen aan de gewenste bepalingen van de commissie Tabaksblad. Daarnaast is besloten om clusterbommen- en landmijnproducten uit te sluiten uit de beleggingsportefeuille.

Op 8 februari 2008 heeft het bestuur een studieochtend gehouden over maatschappelijk verantwoord beleggen. Naar aanleiding hiervan heeft het bestuur een eerste opzet laten maken voor haar standpunten ten aanzien van MVB. In deze opzet zijn de mogelijke strategieën genoemd die het fonds kan toepassen: negatieve of positieve screening (d.w.z. het uitsluiten of juist insluiten van beleggingen in bepaalde bedrijven) of engagement (zoals o.a. de huidige vermogensbeheerder F&C toepast). Bij de selectie van de vermogensbeheerder voor de nieuwe contractperiode zal het aspect duurzaam beleggen ook worden meegewogen.

Financiële paragraaf

Samenvatting van de financiële positie van het fonds

De financiële positie van het fonds is per 31 december 2007 goed te noemen. Ten opzichte van 31 december 2006 is het belegd vermogen gestegen, evenals de reserves en voorzieningen. Logischerwijs is hierdoor ook de dekkingsgraad van het fonds verder gestegen.

Achtergronden en oorzaken van de ontwikkelingen in de financiële gegevens

De verbetering van de financiële positie is te danken aan het feit dat het resultaat met een positief resultaat is afgesloten. De voornaamste oorzaak van dit positieve resultaat is de gewijzigde (lees: gestegen) marktrente. Dit had een effect van bijna 26 miljoen euro (t.o.v. 12 miljoen in 2006).

De resultaten van de beleggingen waren ten opzicht van vorige jaren teleurstellend en droegen slechts voor 11 miljoen (t.o.v. 33 miljoen in 2006) bij aan het resultaat. Zoals uit paragraaf 3.7 blijkt was dit resultaat ten opzichte van de markt echter nog alleszins acceptabel, want er werd een lichte outperformance behaald.

Resultaat boekjaar

De rekening van baten en lasten laat een positief saldo zien van € 21.962.000,-.

Hieronder wordt het resultaat in 2007 onderscheiden naar de verschillende bronnen:

Uitleg stelselwijziging en wijziging actuariële grondslagen.

Door de invoering van RJ610 zijn de volgende aanpassingen te onderscheiden:

› wijziging van vaste rekenrente (4%) naar rentetermijnstructuur 2006	11.099
› wijziging van overlevingstafel	(8.549)
› wijziging van rentetermijnstructuur 2006 naar 2007	25.978

De bovenste twee wijzigingen worden meegenomen als stelselwijzigingen.

De laatste wijziging wordt geboekt onder "wijziging actuariële grondslagen (rekenrente)".

32

(bedragen x € 1.000,-)	2007	2006
Resultaat op intrest	438	23.051
Resultaat op premies, sterfte en overige technische grondslagen	3.825	6.063
Premiekorting (bestuursbesluit)	0	(37)
Indexatie	(8.152)	(4.991)
Wijziging actuariële grondslagen (rekenrente: van 4% naar rentetermijnstructuur)	25.978	12.335
Overige resultaten	(127)	697
Resultaat totaal	21.962	37.118
Saldo boekjaar	21.962	37.118
Stelselwijziging overgang van 4% naar marktrente	11.099	0
Stelselwijziging overgang van GBMV naar AG-prognosetafel	(8.549)	0
Stelselwijziging overgang van 2% kostenvoorziening naar 5%	(7.290)	0
Totaal	17.222	0

Het saldo boekjaar is als volgt verdeeld:

Algemene reserve	31.326	27.861
Solvabiliteitsreserve	(9.364)	4.293
Overdracht naar VUT fonds	0	4.964
	21.962	37.118

Stand van de voorzieningen en reserves

Het verloop van de voorzieningen en reserves is als volgt weer te geven:
(alle bedragen x € 1.000,-)

Voorziening pensioenverplichtingen	2007	2006
Stand eind vorig boekjaar	254.533	245.646
Toevoeging Pensioenopbouw	14.165	12.967
Toevoeging indexering en overige toeslagen	8.152	4.991
Rentetoevoeging	10.379	9.489
Ontrekking voor uitkeringen	(7.362)	(6.193)
Ontrekking voor pensioenuitvoeringskosten	112	(1.993)
Wijziging markttrente	(25.978)	(12.335)
Overige wijzigingen	802	1.564
Waarde overdrachten	102	397
Stelselwijziging markttrente	(11.099)	0
Stelselwijziging sterftetafel	8.549	0
Stelselwijziging kostenopslag	7.290	0
	259.645	254.533

Spaarfonds Gemoedsbezwaarden	2007	2006
Stand eind vorig boekjaar	6	6
Uitkeringen	(2)	0
Rente	1	0
	5	6

Solvabiliteitsreserve (bedraagt 26,6% van de voorziening pensioenverplichtingen)	2007	2006
Stand eind vorig boekjaar	78.501	74.208
Deel van het saldo boekjaar	(9.364)	4.293
Stand einde boekjaar	69.137	78.501

Algemene reserve (bedraagt 37,0% van de voorziening pensioenverplichtingen)	2007	2006
Stand eind vorig boekjaar	69.565	41.704
Deel van het saldo boekjaar	31.326	32.825
Stelselwijziging markttrente	11.099	0
Stelselwijziging sterftetafel	(8.549)	(4.964)
Stelselwijziging kostenopslag	(7.290)	0
Stand einde boekjaar	96.151	69.565

De dekkingsgraad voor dit fonds bedraagt 163,7 %.

JAARREKENING 20

07

Balans per 31 december 2007 (na resultaatverdeling)

(in eenheden van duizend euro)

		31 december 2007	31 december 2006
ACTIVA			
Beleggingen	(1)		
<i>Beleggingen voor risico pensioenfondsen</i>			
Zakelijke waarden		275.813	247.678
Vastrentende waarden		149.587	155.341
Overige beleggingen		<u>(1.258)</u>	<u>(185)</u>
		424.142	402.834
Vorderingen en overlopende activa	(2)		
Premies		1.271	4.553
Overige vorderingen		<u>97</u>	<u>85</u>
		1.368	4.638
Liquide middelen	(3)	1.620	739
		<u>427.130</u>	<u>408.211</u>

36

		31 december 2007	31 december 2006
PASSIVA			
Reserves	(4)		
Algemene reserve		96.151	69.565
Solvabiliteitsreserve		<u>69.137</u>	<u>78.501</u>
		165.288	148.066
Technische voorzieningen	(5)		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds		259.645	254.533
Spaarfonds gemoedsbezwaarden		<u>5</u>	<u>6</u>
		259.650	254.539
Kortlopende schulden	(6)	2.192	5.606
		<u>427.130</u>	<u>408.211</u>

Rekening van baten en lasten over 2007

(in eenheden van duizend euro)

		2007	2006
BATEN			
Premies risico pensioenfonds	(7)	20.714	21.201
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	(8)	10.817	32.540
		<u>31.531</u>	<u>53.741</u>
LASTEN			
Pensioenopbouw		14.165	12.967
Indexering en overige toeslagen	(9)	8.152	4.991
Wijziging voorziening pensioenverplichtingen uit hoofde van waardeoverdrachten	(10)	102	397
Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen	(11)	10.379	9.489
Ottrekking uit de voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitkeringen		(7.362)	(6.193)
Ottrekking uit de voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitvoeringskosten	(12)	112	(150)
Wijziging marktrente	(13)	(25.978)	(12.335)
Overige wijzigingen in de voorziening pensioenverplichtingen	(14)	802	(279)
Pensioenuitkeringen	(15)	7.386	6.837
Pensioenuitvoeringskosten	(16)	1.814	1.527
Saldo overdrachten van rechten	(17)	(21)	(397)
Wijziging overige technische voorziening	(18)	(1)	-
Andere lasten	(19)	19	(231)
Saldo boekjaar		21.962	37.118
		<u>31.531</u>	<u>53.741</u>
Verdeling saldo boekjaar			
Algemene reserve		31.326	32.825
Solvabiliteitsreserve		(9.364)	4.293
		<u>21.962</u>	<u>37.118</u>

Toelichting behorende tot de jaarrekening 2007

Inleiding

Het doel van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie statutair gevestigd te Amsterdam (hierna 'het fonds') is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden. Het fonds geeft invulling aan de uitvoering van de pensioenregeling van de in branche verplicht gestelde aangesloten werkgevers.

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

Alle bedragen zijn vermeld in euro's x 1.000.

Stelselwijziging

Waardering pensioenverplichtingen

Met de invoering van de Pensioenwet per 1 januari 2007 worden pensioenverplichtingen gewaardeerd tegen actuele waarde. Voor het fonds heeft dit belangrijke gevolgen voor de waardering van de pensioenverplichtingen. Thans vindt waardering plaats met inachtneming van de uitgangspunten van het Financieel Toetsingskader (FTK). Dit betekent de introductie van onder meer andere sterftetafels (met sterftetrend) en het gebruik van de marktrente in plaats van een vaste rekenrente van maximaal 4%. Deze wijziging kwalificeert zich als een stelselwijziging.

38

Met ingang van boekjaar 2007 is de opslag ter dekking van de toekomstige kosten op de technische voorziening verhoogd van 2% naar 5%. Deze wijziging kwalificeert zich als een stelselwijziging.

Het fonds heeft besloten om met ingang van boekjaar 2007 de herziene Richtlijn 610 voor de verslaggeving van pensioenfonds tot te passen. Het fonds maakt gebruik van de overgangsbepaling in de herziene Richtlijn 610 om in plaats van het opnemen van vergelijkende cijfers voor de balans en de rekening van baten en lasten, te volstaan met een toelichting op de voornaamste componenten van het cumulatieve effect en deze als rechtstreekse mutatie in het eigen vermogen te verwerken per 1 januari 2007.

Het cumulatieve effect van deze stelselwijziging kan als volgt worden gespecificeerd:

Introductie marktrente ad 4,3% in plaats van 4%	11.099
Stelselwijziging kostenopslag	(7.290)
Introductie sterftetafels met sterftetrend	(8.549)
	<u>(4.740)</u>

Het cumulatieve effect van de sterftetafels met sterftetrend is niet eenduidig uit te splitsen naar 1 januari 2007 alsmede de mutatie over 2007. Dit cumulatieve effect is in zijn geheel verwerkt als directe vermogensmutatie per 1 januari 2007.

Grondslagen voor balanswaardering en resultaatbepaling

Algemeen

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de rekening van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta's worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum.

Herrubricering

De overlopende vorderingen en schulden die verband houden met beleggingen worden met ingang van boekjaar 2007, inclusief vergelijkende cijfers, opgenomen onder de beleggingscategorieën waarop deze vorderingen en schulden betrekking hebben. Deze herrubricering heeft geen invloed op het vermogen en het resultaat.

Voor eventuele overige herrubriceringen van jaarrekeningposten zijn de vergelijkende cijfers, ten behoeve van de onderlinge vergelijkbaarheid, aangepast. Deze aanpassingen hebben geen invloed op het vermogen en het resultaat. Indien van toepassing zijn de jaarrekeningposten in de toelichting voorzien van de toevoeging 'stelselwijziging'.

Negatieve derivatenposities worden met ingang van boekjaar 2007, inclusief vergelijkende cijfers, opgenomen onder de kortlopende schulden. Deze herrubricering heeft geen invloed op het vermogen en het resultaat.

Grondslagen voor balanswaardering

Algemeen

De activa en passiva zijn, voor zover niet anders vermeld, gewaardeerd tegen nominale waarde.

1 Beleggingen

Algemeen

In overeenstemming met de Pensioenwet worden beleggingen gewaardeerd tegen actuele waarde. Overlopende activa en passiva alsmede liquiditeiten vermogensbeheer worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het verschil tussen marktwaarde en nominale waarde is bij deze activa en passiva in het algemeen gering.

Participaties in beleggingsfondsen, die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor dat soort beleggingen. Bij gemengde beleggingsfondsen wordt aangesloten bij de hoofdcategorie, bepaald op basis van marktwaarde.

Financiële instrumenten worden gebruikt ter afdekking van beleggingsrisico's en het realiseren van het vastgelegde beleggingsbeleid. Met ingang van dit boekjaar zijn de derivatenposities opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie. Derivaten die deel uitmaken van een beleggingsfonds zijn opgenomen in de beleggingscategorie waarin dit beleggingsfonds is gerubriceerd.

Zakelijke waarden

Onroerende Zaken

Onroerende Zaken worden gewaardeerd tegen marktwaarde. Voor officieel genoteerde aandelen in onroerende zaken maatschappijen is dit de beurswaarde. Voor niet beursgenoteerde participaties en deelnemingen in onroerende zaken maatschappijen is dit de berekende intrinsieke waarde, die de actuele waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Aandelen

Aandelen, waaronder tevens converteerbare obligaties zijn begrepen, worden gewaardeerd tegen marktwaarde. Van beursgenoteerde is dit de beurswaarde. Voor niet beursgenoteerde participaties in aandelenfondsen is dit de berekende intrinsieke waarde, die de actuele waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Vastrentende waarden

Obligaties

Obligaties worden gewaardeerd tegen marktwaarde. Van beursgenoteerde obligaties is dit de beurswaarde. Voor niet beursgenoteerde participaties in vastrentende waardenfondsen is dit de berekende intrinsieke waarde, die de actuele waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Hypothecaire leningen

Hypothecaire leningen worden gewaardeerd tegen marktwaarde. Voor participaties in hypotheekfondsen is dit de berekende intrinsieke waarde, die de actuele waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Leningen op schuldbekentenis

Leningen worden gewaardeerd tegen marktwaarde, zijnde de contante waarde van de met vervroegde aflossing aangepaste kasstromen, verdisconteerd tegen de rente op staatsobligaties met vergelijkbare looptijden inclusief eventuele opslagen, behorende bij het risicoprofiel van de leningen.

Deposito's

Deposito's worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor deposito's is het verschil tussen marktwaarde en nominale waarde in het algemeen gering.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen.

Overige beleggingen worden gewaardeerd tegen marktwaarde

2 Vorderingen en overlopende activa

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Voor zover noodzakelijk is een voorziening voor oninbaarheid in mindering gebracht.

3 Liquide middelen

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. De liquide middelen staan ter vrije beschikking van het fonds.

4 Reserves

Algemene reserve

Deze reserve is een saldopost en dient ter opvang van tegenvallers anders dan waarvoor een specifieke reserve respectievelijk voorziening is getroffen.

Solvabiliteitsreserve

De hoogte van de Solvabiliteitsreserve is minimaal gelijk aan nul en maximaal gelijk aan de grens die in het Financieel ToetsingsKader is gesteld voor het vereist vermogen. (Dit jaar gelijk aan het vereist vermogen).

42

5 Technische Voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen

Voor de vaststelling van de voorziening pensioenverplichtingen worden de opgebouwde pensioenaanspraken contant gemaakt op basis van de rentetermijnstructuur, zoals door De Nederlandsche Bank gepubliceerd per de datum van vaststelling.

De berekeningen zijn uitgevoerd op de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

Toegepaste sterftegrondslagen/gehuwdheidsfrequentie

De overlevingskansen van mannen en vrouwen worden ontleend aan de Prognosetafel 2000 - 2050 van het AG. Hierbij wordt rekening gehouden met evaringssterfte door de overlijdenskansen te vermenigvuldigen met 95 % (tot en met 105 jaar, daarna lineair oplopend tot 100% op leeftijd 110). De overlevingskansen van de kinderen aan wie een wezenpensioen wordt uitgekeerd worden op 1 gesteld (geen sterfte). Met betrekking tot het leeftijdsverschil wordt aangenomen dat mannelijke verzekerden gehuwd zijn met een drie jaar jongere vrouw. Met betrekking tot het leeftijdsverschil wordt aangenomen dat vrouwelijke verzekerden gehuwd zijn met een drie jaar oudere man. De gehuwdheidsfrequentie voor mannen en vrouwen is, zoals opgenomen in de AG-tafels GBM/V 1985-1990 voor iedere leeftijd tot en met de pensioenleeftijd, verhoogd met 5%-punt. De gehuwdheidsfrequentie is op de pensioendatum 100%. Na de pensioendatum neemt de frequentie af volgens sterftetafel van de verzekerden.

Met toekomstige uitvoeringskosten wordt rekening gehouden door een opslag van 2% op de netto voorziening pensioenverplichtingen.

6 Kortlopende schulden

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Grondslag kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de directe methode.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

7 Premies risico pensioenfonds

Hieronder zijn opgenomen de over het boekjaar in rekening gebrachte en te brengen premies en koopsommen.

8 Beleggingsresultaten

Directe beleggingsopbrengsten

De directe beleggingsopbrengsten hebben betrekking op opbrengsten uit beleggingsfondsen, interest en dividenden onder aftrek van de aan de beleggingen toe te rekenen kosten, alsmede de huren verminderd met de exploitatiekosten.

Indirecte beleggingsopbrengsten

De indirecte beleggingsopbrengsten hebben betrekking op gerealiseerde en ongerealiseerde waardeinstijgingen of waardedalingen.

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

43

9 Indexering en overige toeslagen

De onder dit hoofd opgenomen toename van de voorziening betreft het effect van indexering en overige toeslagen op de voorziening.

10 Wijziging voorziening pensioenverplichting uit hoofde van waardeoverdrachten

Hieronder zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken m.b.t. de actuariële waarde.

11 Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen

De pensioenverplichtingen zijn opgerent met 4,066% (2006: 4 %)

Onttrekking uit voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitkeringen.

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen van de verslagperiode.

12 Onttrekking uit voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitvoeringskosten

Toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de kosten van de verslagperiode.

13 Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

14 Overige wijzigingen in de voorziening pensioenverplichtingen

De onder dit hoofd opgenomen mutaties van de voorziening hebben betrekking op de kanssystemen.

17 Saldo overdrachten van rechten

Hieronder zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken.

18 Wijziging overige technische voorzieningen

Deze zijn berekend op basis van de voor de balansposten gehanteerde grondslagen.

44

19 Andere lasten

Deze zijn opgenomen voor de aan het boekjaar toe te rekenen bedragen.

Risicobeheer en derivaten

In het jaarverslag is ingegaan op de risico's die het pensioenfonds loopt en op het beleid dat wordt gevoerd om deze risico's te beperken. Onderstaand treft u kwantitatieve risicoinformatie aan. Deze gegevens zijn bepaald op basis van het doorkijk principe. Waar dit niet het geval is, wordt het aangegeven.

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. Het fonds heeft ten doel overeenkomstig de bepalingen van de statuten en pensioenreglementen van het fonds:

- om werknemers en gewezen werknemers en hun eventuele nagelaten betrekkingen te beschermen tegen geldelijke gevolgen van ouderdom en overlijden.
- aan deelnemers, gewezen deelnemers en andere belanghebbenden aanspraken en uitkeringen op een prepensioen toe te kennen.

Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de marktwaarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele indexatie van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

Het surplus/tekort op FTK-grondslagen is als volgt:

45

	31 dec. 2007 EUR
Technische voorzieningen volgens jaarrekening	259.650
Aanpassingen	-
Voorziening pensioenverplichtingen (FTK-waardering)	(a) 259.650
Buffers:	
S1 Renterisico	28.789
S2 Risico zakelijke waarden	49.409
S3 Valutarisico	298
S4 Grondstoffenrisico	-
S5 Kredietrisico	3.268
S6 Verzekeringstechnisch risico	8.754
S7 Liquiditeitsrisico	-
S8 Concentratierisico	-
S9 Operationeel risico	-
Diversificatie-effect	-
Aanvulling tot 5% voorziening pensioenverplichtingen (FTK-waardering)	-
Totaal S (vereiste buffers)	(b) 69.137
Vereist eigen vermogen (art. 132 Pensioenwet)	(a+b) 328.787
Aanwezig vermogen (Totaal activa – schulden)	424.938
Surplus	96.151

Bij de berekening van de buffers past het pensioenfonds de standaardmethode toe. Voor de samenstelling van de beleggingen wordt uitgegaan van de feitelijke asset mix in de evenwichtssituatie.

Marktrisico

Marktrisico omvat de mogelijkheden voor winst of verlies en omvat het prijs(koers)risico, valutarisico en het renterisico. De strategie van het fonds met betrekking tot het beleggingsrisico wordt bepaald door de beleggingsdoelstellingen zoals vastgelegd in de ABTN. Het marktrisico wordt op dagelijkse basis beheerst door vermogensbeheerders in overeenstemming met de aanwezige beleidskaders en richtlijnen. De overall-marktposities worden periodiek gerapporteerd aan het bestuur.

Prijrisico

Prijrisico is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardewijzigingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico kan worden gemitigeerd door diversificatie. In aanvulling hierop kan het prijsrisico worden gehedged door het gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten), zoals opties en futures.

De segmentatie van vastgoed naar sectoren is als volgt:

	31 december 2007	
	EUR	%
Winkels	11.000	22
Kantoren	10.556	21
Woningen	14.622	29
Overige	14.129	28
	<u>50.307</u>	<u>100</u>

46

In de onderstaande tabel wordt de verdeling van de beleggingen exclusief vastgoed naar sector weergegeven:

	31 december 2007	
	EUR	%
Overheidsinstellingen	47.792	13
Financiële instellingen	125.734	34
Handel- en industriële bedrijven	132.437	36
Nutsbedrijven	32.671	9
Andere instellingen	31.665	8
	<u>370.299</u>	<u>100</u>

De verdeling naar regio is weergegeven in onderstaande tabel:

	31 december 2007	
	EUR	%
Mature markets	392.476	92
Emerging markets	15.622	4
Andere	15.992	4
	<u>424.090</u>	<u>100</u>

De cijfers zijn voor dit jaarverslag voor het eerst op deze manier uitgesplitst. Vergelijkende cijfers t.o.v. van de stand aan het begin van het jaar zijn daarom ook niet beschikbaar. Dit is ook nog niet verplicht. In het volgende jaarverslag zal de vergelijking wel worden gemaakt.

Valutarisico

Het valutarisico wordt in onderstaande tabel weergegeven.

De valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Voor EUR	2007 Discretionaire Valuta- derivaten	Valutaderivaten deel van beleggingspool EUR	Nettopositie (na) EUR
AUD	5.215		5.292	-77
CAD	214		218	-4
CHF	9.643		9.550	93
DKK	208		201	7
EUR	225.540	-54.039	-142.585	422.164
GBP	77.702		22.329	55.373
HKD	1.825		1.832	-7
JPY	19.343		19.261	82
NOK	1.678		1.647	31
SEK	1.127		1.109	18
SGD	975		961	14
USD	64.015	54.091	80.185	-70.261
OVERIGE	16.657		-	16.657
	<u>424.142</u>	<u>52</u>	<u>-</u>	<u>424.090</u>

47

Een restrisico betreft de categorie overige valuta; deze valuta betreffen valuta in opkomende markten en/of hebben een correlatie met de USD. Het bestuur heeft besloten om deze risico's niet af te dekken.

Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de portefeuille vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen verandert als gevolg van ongunstige veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren.

	Balanswaarde EUR	31 december 2007
Duration van de vastrentende waarden (voor derivaten)	149.587	5,8
Duration van de vastrentende waarden (na derivaten)	149.587	13,6
Duration van de (nominale) pensioenverplichtingen	259.645	15,7

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is derhalve sprake van een zogenoemde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van beleggingen minder snel daalt dan de waarde verplichtingen (bij toepassing van de actuele marktrentestructuur) daalt, de dekkingsgraad zal stijgen. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt. Het bestuur heeft besloten om het renterisico deels, maar niet geheel af te dekken. Dit doet zij door middel van participaties in de LDI-pools. In de loop van 2007 is de Europese kapitaalmarktrente licht gestegen, waardoor de waarde van de pensioenverplichtingen is gedaald net als het beperkte belang in de LDI-pools. Het besluit om niet geheel af te dekken heeft derhalve positief uitgewerkt op de dekkingsgraad. Het bestuur buigt zich in 2008 verder over het renterisicobeleid.

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31 december 2007	
	EUR	%
Resterende looptijd < 1 jaar	10.404	7,0
Resterende looptijd < > 5 jaar	97.621	65,0
Resterende looptijd \geq 5 jaar	41.922	28,0
	<u>149.587</u>	<u>100,0</u>

Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft jegens het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekingsnormen bij hypothecaire geld-leningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds enkel belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot niet-beursgenoteerde beleggingen, met name OTC-derivaten, wordt door het fonds enkel gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand.

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	2007	
	EUR	%
AAA	48.645	32,5
AA	19.746	13,2
A	19.431	13,0
BBB	18.011	12,0
< BBB	19.968	13,4
Geen rating	23.786	15,9
	<u>149.587</u>	<u>100,0</u>

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er moet eveneens rekening worden gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies.

Verzekeringstechnische risico's (actuariële risico's)

De belangrijkste actuariële risico's zijn de risico's van langlevens en overlijden (kortleven).

Langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Door toepassing van AG-prognosetafel 2005-2050 (fondsspecifiek) met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevensrisico geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Indexatierisico (actuariële risico's)

Het bestuur van het fonds heeft de ambitie om het pensioen ieder jaar te verhogen met het indexcijfer (algemene loonontwikkeling in de bedrijfstak).

De mate van toeslagverlening wordt jaarlijks door het bestuur vastgesteld en is afhankelijk van de financiële positie van het pensioenfonds. Er bestaat geen recht op toeslagen. Bovendien wordt er door het pensioenfonds geen reserve aangehouden om de toekomstige toeslagen te kunnen toekennen, en wordt er expliciet geen extra premie voor betaald. De toeslagen worden derhalve gefinancierd uit de groei van het vermogen ten opzichte van de verplichtingen, overeenkomend met variant D1 uit de Beleidsregel toeslagenmatrix.

De zogenaamde nominale dekkingsgraad geeft zicht op de mate waarin kan worden geïndexeerd (ook wel aangeduid als de indexatieruimte). Voor het bepalen van de reële dekkingsgraad worden onvoorwaardelijke nominale pensioenverplichtingen verdisconteerd tegen een reële, in plaats van de nominale rentetermijnstructuur. Omdat er op dit moment geen markt voor financiële instrumenten aanwezig is, waaruit de reële rentetermijnstructuur kan worden afgeleid wordt gebruik gemaakt van een benaderingswijze.

Ultimo 2007 bedraagt de nominale dekkingsgraad op basis van FTK 163,7 % (31 december 2006: 152 %).

Met betrekking tot de mate van de feitelijke toekenning hanteert het bestuur de onderstaande beleidsstaffel als leidraad. Deze staffel geldt slechts als uitgangspunt; bij de jaarlijkse besluitvorming zal het bestuur andere relevante economische omstandigheden (zoals economische vooruitzichten en verwachte bestandsontwikkeling) in ogenschouw nemen. Als dekkingsgraad geldt de nominale dekkingsgraad (bepaald op het gemiddelde van de afgelopen 12 kwartalen). De toeslag wordt toegepast voor zoverre na het toekennen van de toeslag het fonds niet overgaat naar een lagere bandbreedte (kolom 1). Feitelijke toekenning van toeslagen zal altijd eerst plaatsvinden na een daartoe door het bestuur genomen besluit.

Dekkingsgraad	Indexatie
Lager dan 110 %	0%
Tussen 110 en 115 %	0%
Tussen 115 en 120 %	25% indexatie
Tussen 120 en 125 %	50% indexatie
Tussen 125 en 130 %	75% indexatie
Tussen 130 en 140 %	100% indexatie
Tussen 140 en 170 %	100% indexatie + inhaalindexatie
Groter dan 170%	100% indexatie + extra indexatie

Concentratierisico

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt. Dit betreft per 31 december 2007 de volgende posten:

	2007 EUR
Aandelen	
N. AMERICA EQ ID FUND	55.212
Vastrentende waarden	
FRANCE GOVERNMENT OF	9.876
GERMANY FEDERAL REPUBLIC OF	9.127

In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een portefeuille van leningen die sterk sectorgebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen. Indien aandelen in dezelfde sector worden aangehouden is sprake van een cumulatief concentratierisico.

Overige niet-financiële risico's

Operationeel risico

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerd door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur.

Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

Specifieke financiële instrumenten (derivaten)

Voor de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt tevens gebruikgemaakt van financiële derivaten. Als hoofdregel geldt, dat derivaten uitsluitend worden gebruikt voor zover dit passend is binnen het algemene beleggingsbeleid. De portefeuillestructuur en het risicoprofiel, berekent inclusief de economische effecten van derivaten, dienen zich binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen (limieten) te bevinden. Het fonds gebruikt derivaten hoofdzakelijk om de hiervoor vermelde vormen van marktrisico zo veel mogelijk af te dekken. Een van de belangrijkste risico's bij derivaten is het kredietrisico. Dit is het risico dat tegenpartijen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen. Dit risico wordt beperkt door alleen transacties aan te gaan met te goeder naam en faam bekend staande partijen. Bovendien geldt dat zoveel mogelijk wordt gewerkt met onderpand.

Gebruik kan worden gemaakt van onder meer de volgende instrumenten:

- › Futures: dit zijn standaard beursgenoteerde instrumenten waarmee snel posities kunnen worden gewijzigd. Futures worden gebruikt voor het tactische beleggingsbeleid. Tactisch beleggingsbeleid is slechts zeer beperkt mogelijk binnen de grenzen van het strategische beleggingsbeleid.
- › Valutatermijncontracten: dit zijn met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het verkopen van een valuta en de aankoop van een andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. Door middel van valutatermijncontracten worden valutarisico's afgedekt.
- › Swaps: dit betreft met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het uitwisselen van rentebetalingen over een nominale hoofdsom. Door middel van swaps kan het fonds de rentegevoeligheid van de portefeuille beïnvloeden.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de derivatenposities:

per 31 december 2007:

Type contract	Expiratiedatum	Onderliggend	Contractomvang EUR	Actuele waarde activa EUR
FFX forward	18-01-2008	Currency USD	-1.601	-1.619
FFX forward	23-01-2008	Currency USD	-52.438	-52.473
				<u>-54.091</u>

Kasstroomoverzicht

(bedragen x € 1000)

	Boekjaar		Vorig boekjaar		
	Ontvangsten	Uitgaven	Ontvangsten	Uitgaven	
Kasstroomen uit pensioenuitvoeringsactiviteiten					
Premies van werkgevers en werknemers	20.104		15.767		
Van herverzekeraars ontvangen uitkeringen	-		-		
Overdrachten van rechten	902	901	855	540	
Pensioenuitkeringen		7.461		6.900	
Betaalde premies herverzekering		-		-	
Pensioenuitvoeringskosten		1.619		2.360	
Kasstroomen uit pensioenuitvoeringsactiviteiten	21.006	9.981	11.025	16.622	8.822
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten					
<i>Ontwikkeling</i>					
<i>Zakelijke waarden</i>					
Onroerende zaken	7.122	13.140	(6.018)	3.229	5.031
Aandelen	71.703	84.032	(12.329)	31.513	21.109
<i>Vastrentende waarden</i>					
Obligaties	25.031	28.765	(3.734)	73.976	86.703
Hypothecaire leningen	1.000	4.147	(3.147)	-	2.242
Leningen op schuldbekentenis	25	-	25	174	-
Deposito's	5.015	-	5.015	-	5.015
Overige vastrentende waarden	-	-	-	-	-
<i>Derivaten</i>					
Derivaten	3.956	-	3.956	-	-
<i>Overige beleggingen</i>					
Overige beleggingen	1.076	-	1.076	45	-
<i>Overige</i>					
Overige	-	-	-	-	-
Subtotaal ontwikkeling portefeuille	114.928	130.084	(15.156)	108.937	120.100
<i>Opbrengsten portefeuille</i>					
<i>Zakelijke waarden</i>					
Onroerende zaken	1.852		1.852	1.399	1.399
Aandelen	1.020		1.020	844	844
<i>Vastrentende waarden</i>					
Obligaties	370		370	1.435	1.435
Hypothecaire leningen	1.146		1.146	1.242	1.242
Leningen op schuldbekentenis	25		25	26	26
Deposito's	108		108	-	-
Overige vastrentende waarden	-		-	-	-
<i>Derivaten</i>					
Derivaten	-		-	-	-
<i>Overige beleggingen</i>					
Overige beleggingen	310		310	58	58
<i>Overige</i>					
Overige	181		181	-	-
<i>Kosten vermogensbeheer</i>					
Kosten vermogensbeheer				-	1.059
Subtotaal opbrengsten portefeuille	5.012	-	5.012	5.004	1.059
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten	119.940	130.084	(10.144)	113.941	121.159
Totaal kasstroom	140.946	140.065	881	130.563	130.959
Liquide middelen					
Stand per begin boekjaar	739			1.135	
Stand per einde boekjaar	1.620			739	
Toename	881			(396)	

In het kasstroomoverzicht is de mutatie van de overige vorderingen en de overige schulden inzake de beleggingsrubriek voor zowel het boekjaar als vorig boekjaar verwerkt in de opbrengsten portefeuille. De liquide middelen inzake de beleggingsrubriek zijn in de vergelijkende cijfers onder de betreffende beleggingsrubriek opgenomen. De kosten vermogensbeheer worden in het boekjaar opgenomen bij de betreffende rubriek en in mindering gebracht op de kasstroom uit opbrengsten portefeuille.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen per 31 december 2007

(in eenheden van duizend)

Valutasoort		Bedrag		Expiratiejaar	Toelichting
Trade	Counter	hoofdsommen	Counter		
			€		De financiële derivaten zijn afgesloten ter afdekking van valuta- en renterisico's voor de effectenportefeuille in vreemde valuta. Onderstaande contracten zijn gesloten bij algemeen als betrouwbaar bekend staande partijen.
Valuta Termijn					
Contracten					
EUR	USD	-1.601	-1.619	2008	
EUR	USD	-52.438	-52.473	2008	

Toelichting op de balans per 31 december 2007

(in eenheden van duizend euro)

1. Beleggingen

Beleggingen voor risico pensioenfonds

	Stand per 1 januari	Aankopen, inves- teringen en verstrekking	Voor- en nadelige verschillen	Verkopen en aflossingen	Stand per 31 december
Zakelijke waarden					
Onroerende zaken	48.913	13.140	(1.138)	(7.124)	53.791
Aandelen	198.765	84.032	10.928	(71.703)	222.022
	<u>247.678</u>	<u>97.172</u>	<u>9.790</u>	<u>(78.827)</u>	<u>275.813</u>
Vastrentende waarden					
Obligaties	126.553	28.765	(7.090)	(25.031)	123.197
Hypothecaire leningen	23.415	4.147	(503)	(1.000)	26.059
Leningen op schuldbekentenis	358	-	(2)	(25)	331
Deposito's	5.015	-	-	(5.015)	-
	<u>155.341</u>	<u>32.912</u>	<u>(7.595)</u>	<u>(31.071)</u>	<u>149.587</u>
Overige beleggingen	(185)	-	3	(1.076)	(1.258)
	<u>402.834</u>	<u>130.084</u>	<u>2.198</u>	<u>(110.974)</u>	<u>424.142</u>

54

Zakelijke waarden

	2007	2006
Onroerende zaken		
<i>Indirecte beleggingen</i>		
Participaties onroerend zaakfondsen	40.779	34.770
Participaties aandelenfonds onroerende zaken	9.528	12.873
	50.307	47.643
Kortlopende vorderingen inzake onroerende zaken	979	745
Liquide middelen inzake onroerende zaken	2.505	525
	<u>53.791</u>	<u>48.913</u>
Aandelen		
<i>Indirecte beleggingen</i>		
Participaties in aandelenfondsen	222.022	198.765
	<u>275.813</u>	<u>247.678</u>
Totaal zakelijke waarden		
	<u>275.813</u>	<u>247.678</u>
Vastrentende waarden		
Obligaties		
<i>Indirecte beleggingen</i>		
Participaties in obligatiefondsen	123.197	126.553
	<u>123.197</u>	<u>126.553</u>

	2007	2006
Hypothecaire leningen		
<i>Indirecte beleggingen</i>		
Participaties in hypotheekfondsen	25.210	22.803
Kortlopende vorderingen inzake hypothecaire leningen	846	611
Liquide middelen inzake hypothecaire leningen	3	1
	<u>26.059</u>	<u>23.415</u>
Leningen op schuldbekentenis	334	362
Kortlopende schulden inzake leningen op schuldbekentenis	(3)	(4)
	<u>331</u>	<u>358</u>
Deposito's		
Deposito's	-	5.015
Totaal vastrentende waarden	<u>149.587</u>	<u>155.341</u>
Overige beleggingen		
Liquide middelen inzake overige beleggingen	(1.258)	(185)
Totaal beleggingen	<u>424.142</u>	<u>402.834</u>
2. Vorderingen en overlopende activa		
Vorderingen		
Premies		
Aan het eind van het boekjaar vastgestelde nog te ontvangen premies	1.351	4.128
Voorziening tegen verlies op premievorderingen	(88)	(61)
	1.263	4.067
Nader vast te stellen volgend boekjaar	8	486
	<u>1.271</u>	<u>4.553</u>
Overige vorderingen		
Hieronder zijn opgenomen inzake:		
Pensioenen		
<i>Uitkeringen</i>	11	13
<i>Waarde overdracht</i>		
Waarde overdracht	86	72
Totaal van de overige vorderingen	<u>97</u>	<u>85</u>
3. Liquide middelen		
Rekening courant Staalbankiers	<u>1.620</u>	<u>739</u>

Passiva**4. Reserves**

	2007	2006
Algemene reserve		
Stand per 1 januari	69.565	41.704
Resultaatsverdeling	31.326	32.825
Herverdeling premie prepensioen aan VUT-fonds	-	(4.964)
Stelselwijziging marktrente	11.099	-
Stelselwijziging kostenopslag	(7.290)	-
Stelselwijziging sterftetafel	(8.549)	-
	26.586	27.861
Stand per 31 december	96.151	69.565

	2007	2006
Solvabiliteitsreserve		
Stand per 1 januari	78.501	74.208
Resultaatsverdeling	(9.364)	4.293
Stand per 31 december	69.137	78.501

Het minimaal vereist vermogen bedraagt per 31 december 2007: 272.632, het vereist vermogen bedraagt per 31 december 2007: 328.787. De dekkingsgraad van het pensioenfonds bedraagt per 31 december 2007: 163,7% (2006: 152,0%). De vermogenspositie van het pensioenfonds kan worden gekarakteriseerd als toereikende solvabiliteit. Voor de berekening van het vereiste vermogen wordt gebruik gemaakt van een standaard model.

56

5. Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds	259.645	254.533
Spaarfonds gemoedsbezwaren	5	6
	259.650	254.539

Pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

Stand per 1 januari	254.533	245.646
Toevoeging pensioenopbouw	14.165	12.967
Toevoeging indexering en overige toeslagen	8.152	4.991
Rentetoevoeging	10.379	9.489
Onttrekking voor uitkeringen	(7.362)	(6.193)
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	112	(150)
Wijziging marktrente	(25.978)	(12.335)
Overige wijzigingen	802	(279)
Waarde overdrachten	102	397
Stelselwijziging marktrente	(2.550)	-
Stelselwijziging kostenopslag	7.290	-
Stand per 31 december	259.645	254.533

Hieronder is een uitsplitsing van de opbouw van de voorziening voor risico pensioenfondsen naar aantal en omvang op basis van de soort deelnemer.

	Aantal	2007 €	Aantal	2006 €
Actieve deelnemers	8.048	129.707	8.612	130.109
Pensioengerechtigden	5.818	72.916	5.806	61.134
Gewezen deelnemers	27.940	57.022	27.944	63.290
Totaal	<u>41.806</u>	<u>259.645</u>	<u>42.362</u>	<u>254.533</u>

Mede als gevolg van het van kracht worden van de Wet Afschaffing VUT Prepensioen Introductie Levensloop (VPL) heeft er vorig verslagjaar een aanpassing van de pensioenregeling plaatsgevonden. Vorig verslagjaar was de opbouw in de pensioenadministratie ten tijde van het opstellen van de jaarrekening 2006 nog niet aangepast aan het nieuwe pensioenreglement. Als gevolg hiervan is de jaarrekening 2006 met een aangepaste methodiek opgesteld (geraamde eindstand 2006). Later is er een definitieve jaarrekening 2006 afgerond met de correcte opbouw in de administratie (definitieve eindstand 2006). Het verschil tussen de geraamde eindstand en de definitieve eindstand is (876). Dit verschil is onderdeel van Overige wijzigingen in de voorziening pensioenverplichtingen, onder Resultaat op mutaties.

	2007	2006
Spaarfonds gemoedsbezwaren		
Stand per 1 januari	6	6
Uitkeringen	(2)	-
Intrest	1	-
Stand per 31 december	<u>5</u>	<u>6</u>

6. Kortlopende schulden**Overige schulden**

Hieronder zijn opgenomen inzake:

	2007	2006
Rekening-courant derden		
Schuldpositie aan Vut-fonds i.v.m herverdeling premie prepensioen	-	4.964
Te verrekenen premies		
Vastgestelde nog te verrekenen premies	1.236	144
Beleggingen		
Valuta derivaten	52	-
Pensioenen		
Waardeoverdrachten	3	9
Uitkeringen	12	12
Belastingen en sociale lasten	125	126
Overige	<u>-</u>	<u>78</u>
	140	225
Kosten		
Administratiekosten	140	-
Advies- en controlekosten	66	104
Beleggingskosten	460	164
Overige	<u>91</u>	<u>5</u>
	757	273
Crediteuren	7	-
Totaal van de overige schulden	<u><u>2.192</u></u>	<u><u>5.606</u></u>

Toelichting op de rekening van baten en lasten over het boekjaar 2007

(in eenheden van duizend euro)

BATEN

De omzet zijnde de premies en de directe beleggingsopbrengsten bedraagt 26.634 (vorig boekjaar 25.026).

7. Premies risico pensioenfonds

	Werkgevers- gedeelte	Werknemers- gedeelte	2007	2006
Periodieke premies				
- verplichte verzekering	13.018	6.509	19.527	19.955
- voortgezette verzekering	52	1.025	1.077	1.071
- vrijwillige verzekering	110	-	110	175
	<u>13.180</u>	<u>7.534</u>	<u>20.714</u>	<u>21.201</u>

De kostendekkende premie over het boekjaar bedraagt 20.965, de feitelijke premie over het boekjaar bedraagt 20.714. De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord.

De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt: Actuarieel benodigd 15.453 opslag in stand houden vereist vermogen 3.863, opslag voor uitvoeringskosten 1.649 en actuarieel benodigd ten behoeve van toeslagverlening o.

59

8. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds 2007

	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogens- beheer	Totaal
Zakelijke waarden	3.273	9.790	(402)	12.661
Vastrentende waarden	2.452	(7.595)	(803)	(5.946)
Derivaten	-	3.904	-	3.904
Overige beleggingen	12	3	-	15
Overig	183	-	-	183
	<u>5.920</u>	<u>6.102</u>	<u>(1.205)</u>	<u>10.817</u>

Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds 2006

	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogens- beheer	Totaal
Zakelijke waarden	1.448	31.178	-	32.626
Vastrentende waarden	2.319	(1.404)	-	915
Overige beleggingen	2	-	-	2
Overig	56	-	-	56
Kosten van vermogensbeheer	-	-	(1.059)	(1.059)
	<u>3.825</u>	<u>29.774</u>	<u>(1.059)</u>	<u>32.540</u>
		2007		2006
<i>Zakelijke waarden</i>				
Vastgoedbeleggingen		480		6.423
Aandelen		12.181		26.203
		<u>12.661</u>		<u>32.626</u>
<i>Vastrentende waarden</i>				
Obligaties		(6.941)		976
Hypothecaire leningen		864		(85)
Leningen op schuldbekentenis		23		24
Deposito's		108		-
		<u>(5.946)</u>		<u>915</u>
<i>Derivaten</i>				
Valutaderivaten		<u>3.904</u>		<u>-</u>
<i>Overige beleggingen</i>				
Liquiditeiten		<u>15</u>		<u>2</u>
<i>Overig</i>				
Liquiditeiten		-		4
Liquide middelen		183		52
		<u>183</u>		<u>56</u>

LASTEN

	2007	2006
9. Indexering en overige toeslagen		
Indexatie actieve deelnemers	4.064	2.523
Indexatie pensioengerechtigden	2.395	1.217
Indexatie gewezen deelnemers	1.693	1.251
	<u>8.152</u>	<u>4.991</u>
10. Wijziging voorziening pensioenverplichtingen uit hoofde van waardeoverdrachten		
Inkomende waardeoverdrachten actuariael	1.004	937
Uitgaande waardeoverdrachten actuariael	(902)	(540)
	<u>102</u>	<u>397</u>
11. Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen		
Intrest toevoeging voorziening pensioenverplichtingen tegen rekenrente 4,066% (2006: 4,000%)	10.379	9.489
12. Onttrekking uit voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitvoeringskosten		
Kostenopslag premie	277	(150)
Vrijval excassokosten voorziening voor pensioenverplichtingen	(165)	-
	<u>112</u>	<u>(150)</u>
13. Wijziging marktrente		
De voorziening pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op basis van de rentetermijnstructuur	(25.978)	(12.335)
14. Overige wijzigingen in de voorziening pensioenverplichtingen		
Resultaat op sterfte	(1.147)	16
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	2.829	(338)
Resultaat op mutaties	(880)	43
	<u>802</u>	<u>(279)</u>
15. Pensioenuitkeringen		
Ouderdomspensioen	4.505	4.105
Nabestaandenpensioen	2.095	1.741
Wezenpensioen	46	50
Andere uitkeringen:		
- wegens migratie	-	5
- afkoop wegens gering bedrag	740	936
	<u>7.386</u>	<u>6.837</u>

6. Pensioenuitvoeringskosten

	2007	2006
Aandeel administratiekosten PVF Nederland nv		
Boekjaar	1.496	1.290
Vorig boekjaar	<u>(177)</u>	<u>(66)</u>
	1.319	1.224
Andere kosten:		
advies- en controlekosten	222	135
bestuurskosten	68	37
kosten fusie met prepensioenfonds	-	63
overige kosten (inclusief 131 jubileumcadeau)	205	68
	<u>1.814</u>	<u>1.527</u>
De beloning aan bestuurders bedraagt 63 (vorig boekjaar 34). Het fonds heeft geen personeel in dienst. De beheersactiviteiten worden op basis van een uitvoeringsovereenkomst verricht door personeel in dienst van de pensioenuitvoerder dan wel vermogensbeheerder.		
17. Saldo overdracht van rechten		
Inkomende waardeoverdrachten overdrachtsom individueel	(922)	(937)
Uitgaande waardeoverdrachten overdrachtsom individueel	901	540
	<u>(21)</u>	<u>(397)</u>
18. Wijziging overige technische voorzieningen		
Spaarfonds gemoedsbezwaren	<u>(1)</u>	<u>-</u>
19. Andere lasten		
Resultaat voorziening tegen verlies op premievorderingen	<u>19</u>	<u>(231)</u>

Overige gegevens

Statutaire bestemming van het saldo van baten en lasten

In de statuten is geen bepaling opgenomen omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten. Krachtens het besluit van het bestuur in de vergadering van 6 juni 2008 is het saldo van baten en lasten over 2007 verwerkt in de algemene reserve.

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie te Amsterdam is aan Watson Wyatt B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2007.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening. In overeenstemming met de richtlijn "Samenwerking tussen accountant en actuaris ter zake van de controle van verantwoordingen van verzekeringsinstellingen" heeft de accountant van het pensioenfonds mij geïnformeerd over de betrouwbaarheid en de volledigheid van de administratieve basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeelsvorming van belang zijn.

Hierbij dient te worden opgemerkt dat de van de vermogensbeheerder ontvangen parameters ten behoeve van de toetsing van de solvabiliteit wel onderhevig zijn geweest aan een accountantscontrole, maar dat er geen accountantsverklaring over is afgegeven.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Als onderdeel daarvan:

- › heb ik ondermeer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld, en
- › heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

64

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangegeane verplichtingen zal kunnen nakomen. De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De bevindingen van de accountant ten aanzien van de door het pensioenfonds verstrekte administratieve basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt heb aanvaard.

Met inachtneming van het navolgende ben ik van oordeel dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekening-regels en uitgangspunten, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum ten minste gelijk aan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum ten minste gelijk aan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een toereikende solvabiliteit.

De vermogenspositie van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie is naar mijn mening goed, mede gelet op de ruime mogelijkheden tot toeslagverlening. Daarbij is bepalend de mate van waarschijnlijkheid dat het pensioenfonds zal kunnen voldoen aan de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, in aanmerking nemend het streven inzake toeslagen, zoals aan verzekerden meegedeeld en de in wet- en regelgeving opgenomen criteria.

Eindhoven, 6 juni 2008
drs. H.J.W. van Gemert AAG
verbonden aan Watson Wyatt B.V.

Aan: Het bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie

Accountantsverklaring

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2007 van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Betonproductenindustrie te Amsterdam bestaande uit de balans per 31 december 2007 en de rekening van baten en lasten over 2007 met de toelichting gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de entiteit is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

66

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de entiteit. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die het bestuur van de entiteit heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor Betonproductenindustrie per 31 december 2007 en van het resultaat over 2007 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e BW melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Utrecht, 30 juni 2008
KPMG ACCOUNTANTS N.V.
M.J. Vredenduin RA

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen belangrijke gebeurtenissen na de balansdatum voorgedaan.

Slotwoord

Het jaar 2007 is voor alle pensioenfondsen, dus ook voor het Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie, een jaar geweest met veel wijzigingen en daardoor veel extra werkzaamheden. Het bestuur hecht veel waarde aan openheid en transparantie naar alle belanghebbenden. Om die reden wordt ook kritisch gekeken naar alle wijzigingen die op het fonds afkomen, aangezien deze gemoeid gaan met kosten. Het fondsbestuur stelt zich op het standpunt dat deze kosten verantwoord moeten kunnen worden richting de werkgevers en werknemers verbonden aan het fonds. Het bestuur neemt haar verantwoordelijkheid hierin en houdt daarbij het uiteindelijke doel voor ogen. Namelijk: het uitkeren van pensioen in geval van ouderdom en overlijden.

Het bestuur dankt hierbij alle medewerkers van de uitvoeringsorganisatie, de vermogensbeheerders en de externe partijen (beleggingsadviseur, accountant en actuarissen) voor de medewerking aan het handhaven van het bovengenoemde doel, wat dit jaar met de nodige inspanningen gepaard is gegaan.

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie

Woerden, 6 juni 2008

Het bestuur:

J.W.M. Wiegers, voorzitter

G.W. van der Peijl, secretaris

Verklarende woordenlijst

Actuariële en bedrijfstechnische notaPensioenfondsen dienen te werken volgens een ABTN. Hierin zijn de financiële opzet van een pensioenfonds en de grondslagen waarop deze berust, gemotiveerd omschreven.

Asset Liability Management (ALM)	Het op elkaar afstemmen van de beleggingen, de verplichtingen en het premie- en indexatiebeleid. Een ALM-studie wordt gebruikt om het meerjarig financieel beleid te optimaliseren uitgaande van verschillende economische scenario's.
Anw pensioen	Vrijwillige overlijdensverzekering (keuze uit drie vaste pensioenbedragen), onderdeel van de regeling van het fonds.
Asset mix	Samenstelling van de beleggingsportefeuille, bijvoorbeeld aandelen, obligaties en onroerend goed.
Benchmark	Vergelijkingsmaatstaf Representatieve herbeleggingsindex waartegen de prestaties van een beleggingsportefeuille worden vergeleken.
Commodities	Beleggingscategorie gericht op grondstoffen zoals graan, metalen en olie.
Corporate Governance	Goed ondernemerschap; o.a. integer en transparant handelen door het bestuur, alsmede goed toezicht hierop. Ook het afleggen van verantwoording over het uitgevoerde beleid en het toezicht hierop valt eronder.
Dekkingsgraad	Procentuele verhouding tussen het aanwezige vermogen en de pensioenverplichtingen.
De Nederlandsche Bank (DNB)	DNB verzorgt het onafhankelijk (prudentieel) toezicht op pensioenfondsen.
Dispensatie	Vrijstelling van de verplichte deelneming aan de pensioenregeling van het bedrijfstakpensioenfonds.
Excedentpensioen	Pensioenaanspraken boven de basisregeling van het fonds, betrekking hebbend op hetzelfde dienstverband.
Franchise	Vrijgesteld bedrag dat jaarlijks door het bestuur wordt vastgesteld. Pensioenopbouw vindt plaats over het loon boven de franchise.
Financieel Toetsingskader (FTK)	Het financieel toetsingskader is onderdeel van de Pensioenwet en stelt voorschriften aan premiehoogte en de omvang van de aan te houden reserves.
Outperformance	Er wordt een beter resultaat behaald dan de benchmark.
Partnerpensioen	Levenslange uitkering aan een nabestaande partner, vanaf het overlijden van de deelnemer.

Pensioengrondslag	Het deel van het pensioengevend loon boven de franchise. Over de pensioengrondslag worden aanspraken opgebouwd.
Pension Fund Governance (PFG)	Ofwel goed pensioenfondsbestuur. PFG stelt aan pensioenfondsen eisen op het gebied van transparantie, verantwoording, intern toezicht en zeggenschap.
Performance	Direct resultaat in de vorm van rente en dividendopbrengsten; indirect resultaat door waardeverandering van de portefeuille.
Rekenrente	Fictief rendementspercentage dat het belegde vermogen in de toekomst wordt geacht op te brengen.
Rentedekking	Financieringsvorm waarin de betaalde premies gelijk zijn aan de contante waarde van de aanspraak die in dat jaar begint.
SAS7o	Internationaal geaccepteerde auditingstandaard. Met een SAS7o-verklaring wordt aangegeven dat het interne beheersproces adequaat is vormgegeven (verklaring type I) en functioneert (verklaring type II).
Service level agreement (SLA)	In een service level agreement worden afspraken gemaakt over het niveau van de te leveren dienstverlening.
Solvabiliteit	Het vermogen dat op langere termijn aanwezig moet zijn om de verplichtingen te kunnen nakomen.
Sterftegrondslagen	Berekeningsmethode gebaseerd op een statistisch overzicht van de sterftekans per leeftijd van een bepaalde groep personen.
Toegezegde bijdrageregeling	Pensioenregeling die geen andere verplichting kent dan het storten van een vooraf overeengekomen premie.
Toegezegd pensioenregeling	Pensioenregeling waarbij de hoogte van het te bereiken pensioen van tevoren wordt gegarandeerd.
Toereikendheidstoets	Actuariële toets in hoeverre het pensioenvermogen voldoende is om de verplichtingen na te komen.
Underperformance	Er wordt een slechter resultaat behaald dan de benchmark.
Vastrentende waarden	Beleggingssoort waarvoor in beginsel een vaste rentevergoeding en een vaste looptijd geldt, zoals obligaties, onderhandse leningen en hypotheekleningen.
Voorbeleggen	Vastleggen van huidige rente- of aandelen niveaus voor toekomstige cash flows.
Voorziening pensioenverplichten (VPV)	De passiva van het pensioenfonds, gelijk aan de waarde van de pensioenverplichtingen.

Waardeoverdracht

Het naar een andere pensioenregeling overdragen van de waarde van een tot zeker moment opgebouwde pensioenaanspraak, in het geval de deelnemer verandert van werkgever of verzekeraar.

Z-score

Mate waarin het werkelijke rendement van een pensioenfonds afwijkt van het rendement van de door het bestuur vastgestelde normportefeuille. Een positieve z-score geeft aan dat het rendement hoger was dan dat van de normportefeuille. De performancetoets betreft de cumulatieve z-score over de laatste vijf jaar.

